

LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
PRAKTIKOS APŽVALGA

2021 M. LAPKRIČIO 1 D. – 2021 M. LAPKRIČIO 30 D.

APŽVALGĄ PARENGĖ LIETUVOS VYRIAUSIOJO ADMINISTRACINIO TEISMO
TEISMŲ PRAKTIKOS DEPARTAMENTAS

TURINYS

I. ADMINISTRACINĖS BYLOS, KYLANČIOS IŠ GINČŲ DĖL TEISĖS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE.....	4
4. NORMATINIŲ ADMINISTRACINIŲ AKTŲ TEISĖTUMO PATIKRA.....	4
<i>Dėl Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodiklių nuostatos, leidžiančios į benziną ir dyzeliną, parduodamus iš valstybės atsargų, juos realizuojant neįmaišyti privalomo biodegalų kiekio, teisėtumo.....</i>	<i>4</i>
<i>Dėl Vilniaus miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių nuostatos, reglamentuojančios apmokėjimą už neleistinai paliktų atliekų sutvarkymą, teisėtumo.....</i>	<i>5</i>
6. SVEIKATOS APSAUGA	7
<i>Dėl pareigos informuoti apie grįžtamosios kontrolės (neplaninio patikrinimo) atlikimą ir galimybės dalyvauti patikrinime sudarymo.....</i>	<i>7</i>
7. SOCIALINĖ APSAUGA	8
<i>Dėl našlaičių pensijos mokėjimo, įgijus nuolatinių studijų programų studento statusą.....</i>	<i>8</i>
<i>Dėl pareigos institucijai nustatant permoką iš Vaikų išlaikymo fondo išmokėtų išmokų veikti atidžiai ir rūpestingai.....</i>	<i>9</i>
8. UŽSIENIEČIŲ TEISINĖ PADĖTIS	10
<i>Dėl kito darbdavio pareigos kreiptis dėl naujų leidimų laikinai gyventi išdavimo siekiamiems įdarbinti užsieniečiams.....</i>	<i>10</i>
<i>Dėl tarptautinės apsaugos siekiančio asmens teisės kreiptis į bendrosios kompetencijos teismą su skundu dėl jam taikomų judėjimo ir kitų apribojimų.....</i>	<i>11</i>
<i>Dėl alternatyvios sulaikymui priemonės taikymo, kai viršytas įstatyme nustatytas maksimalus sulaikymo terminas.....</i>	<i>12</i>
12. MOKESČIAI, ĮMOKOS IR KITI PRIVALOMIEJI MOKĖJIMAI.....	13
<i>Dėl pareigos mokėti mokesťį už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių išleistus (išmestus) teršalus, kurie nėra nurodyti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime (TIPK) ir (ar) taršos leidime.....</i>	<i>13</i>
<i>Dėl administracinio teismo teisės taikyti mažesnę nei mokesčio įstatyme numatytą sankciją (sumažinti taikant didesnę tarifą apskaičiuotą mokesťį už aplinkos teršimą).....</i>	<i>14</i>
13. MUITINĖS VEIKLA.....	14
<i>Dėl pranešimo apie skolą muitinei įteikimo senaties termino sustabdymo, kai skundas dėl teritorinės muitinės sprendimo paduodamas centriniam mokesčių administratoriui (Bendrijos muitinės kodeksas).....</i>	<i>14</i>
14. APLINKOS APSAUGA	15
<i>Dėl vertinimo, ar suinteresuota visuomenė turi teisę ginčyti leidimus saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams.....</i>	<i>15</i>
<i>Dėl juridinio asmens privalomo įspėjimo raštu ir protingo termino pažeidimams pašalinti nustatymo, prieš paskiriant ekonominę sankciją.....</i>	<i>16</i>
20. CIVILINĖ ATSAKOMYBĖ UŽ ŽALĄ, ATsirADUSIĄ DĖL VALDŽIOS INSTITUCIJŲ NETEISĖTŲ VEIKSMŲ	17
<i>Dėl žalos, kildinamos iš traktoriaus registracijos procedūrų pažeidimo, tik po registracijos paaiškėjus, kad traktorius buvo vogtas.....</i>	<i>17</i>
21. VALSTYBĖS TARNAUTOJO STATUSO ĮGIJIMAS, PASIKEITIMAS, PRARADIMAS IR ATSAKOMYBĖ.....	18
<i>Dėl atleidimo iš vidaus tarnybos, kai asmuo neatitinka nustatyto nepriekaištingos reputacijos reikalavimo (yra pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo).....</i>	<i>18</i>
29. NACIONALINIŲ, EUROPOS SĄJUNGOS IR UŽSIENIO INSTITUCIJŲ FINANSINĖ PARAMA	20
<i>Dėl subsidijos darbo užmokesčiui prastovų laikotarpiui skyrimo.....</i>	<i>20</i>
30. ENERGETIKA	21

<i>Dėl teisės gauti informaciją iš Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos</i>	<i>21</i>
33. FINANSŲ RINKŲ PRIEŽIŪRA.....	22
<i>Dėl Piktnaudžiavimo rinka reglamento 7 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų viešai neatskleistos informacijos požymių: informacijos konkretumo ir didelio poveikio akcijų kainai.....</i>	<i>23</i>
<i>Dėl baudos už Piktnaudžiavimo rinka reglamento skyrimo tvarkos taikymo laiko požiūriu.....</i>	<i>23</i>
41. KITI GINČAI VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SRITYJE	24
<i>Dėl atsisakymo pateikti dokumentus (statinio projektus), kurie laikytini autorių teisių objektu.....</i>	<i>24</i>
II. ADMINISTRACINIŲ BYLŲ TEISENA	25
43. TEISĖ KREIPTIS Į TEISMĄ IR JOS REALIZAVIMAS.....	25
<i>Dėl atsakovo gyvenamosios vietos nurodymo teikiant prašymą priteisti vietinę rinkliavą</i>	<i>25</i>
57. BYLOS NAGRINĖJIMO IŠLAIDOS.....	26
<i>Dėl bylinėjimosi išlaidų sumažinus paskirtą sankciją priteisimo.....</i>	<i>26</i>

Šioje apžvalgoje vartojamos **santrumpos**:

AB	Akcinė bendrovė
ABTĮ	Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas
BK	Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas
BVK	Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas
CK	Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas
CPK	Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas
DK	Lietuvos Respublikos darbo kodeksas
ESTT	Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
Konvencija	Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija
LVAT	Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas
Orhuso konvencija	dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais
SVĮ	Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymas
UAB	Uždaroji akcinė bendrovė
VĮ	Valstybės įmonė
VšĮ	Viešoji įstaiga
ŽPDRIS	Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinė sistema

Pastaba. Šioje apžvalgoje pateikiamos neoficialios LVAT procesinių sprendimų santraukos, kurios LVAT nesaisto. Šis dokumentas yra skirtas tik informuoti. Oficialius nutarčių bei sprendimų tekstus galite rasti pasinaudoję interaktyviomis nuorodomis. Informacija dėstoma remiantis Teisėjų tarybos 2016 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 13P-102-(7.1.2) patvirtintu Teismų procesinių sprendimų administracinėse bylose kategorijų klasifikatoriumi (nuo 2019 m. vasario 1 d. galiojanti redakcija).

I. Administracinės bylos, kylančios iš ginčų dėl teisės viešojo administravimo srityje

4. Norminių administracinių aktų teisėtumo patikra

4.1. Centrinio valstybinio administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodiklių nuostatos, leidžiančios į benziną ir dyzeliną, parduodamus iš valstybės atsargų, juos realizuojant neįmaišyti privalomo biodegalų kiekio, teisėtumo

Norminėje byloje pagal pareiškėjo Seimo nario abstraktų pareiškimą tirtas Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro įsakymu Nr. 1-348/D1-1014/3-742 (Lietuvos Respublikos energetikos ministro, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2014 m. birželio 25 d. įsakymo Nr. 1-170/D1-562/3-257-(E) redakcija) patvirtintų Lietuvos Respublikoje vartojamų naftos produktų, biodegalų ir skystojo kuro privalomųjų kokybės rodiklių (toliau – Kokybės rodikliai) 7 punkto nuostatų, kad „Benzinas ir dyzelinas, parduodami iš valstybės atsargų, kurios yra laikomos atskirai nuo komercinių gamybinių atsargų, gali turėti savo sudėtyje ir mažesnę biodegalų kiekį arba visai jų neturėti, jei privalomo biodegalų kiekio įmaišymas pažeistų Privalomųjų kokybės rodiklių reikalavimus. Tokius degalus galima realizuoti šalies vidaus rinkoje tik gavus rašytinį Energetikos ministerijos sutikimą“, teisėtumas. Pareiškėjas Kokybės rodiklių 7 punkto teisėtumu iš esmės abejojo tuo aspektu, kad jame, t. y. poįstatyminiame teisės akte, įtvirtinta įstatymuose nenustatyta išimtis, kai degalai Lietuvos rinkai gali būti tiekiami be ar su mažesniu biodegalų kiekiu, nei nustatyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ir Alternatyviųjų degalų įstatyme, be to, tokiu būdu iškreipiama sąžininga konkurencija, kadangi mineralinių degalų savikaina gerokai mažesnė nei biopriedų.

Vertindama, ar benzino ir dyzelino, parduodamo iš valstybės atsargų, kurios yra laikomos atskirai nuo komercinių gamybinių atsargų, standartams gali būti netaikomi įstatyme įtvirtinti reikalavimai dėl privalomo biodegalų kiekio, išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, jog turi būti aiškinamos ir taikomos Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo (toliau – Atsargų įstatymas), esančio specialiuoju įstatymų tiek Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIEĮ), tiek Alternatyviųjų degalų įstatymo atžvilgiu (toliau – ADĮ), nuostatos. Šiuo įstatymu įgyvendinama 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyva 2009/119/EB (toliau – Direktyva 2009/119/EB), kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomas žalos naftos ir (arba) naftos produktų atsargas. Direktyvoje 2009/119/EB įtvirtinti tikslai suponuoja, kad naftos produktų ir naftos valstybės atsargos yra viena iš priemonių, skirtų ekstremalioms situacijoms valdyti ir neigiamiems padariniams dėl rimtų naftos produktų tiekimų sutrikimų amortizuoti, todėl siekiamų tikslų požiūriu yra pagrindas padaryti išimtis iš bendrojo pobūdžio reikalavimų, keliamų benzinui ir dyzelinui pagal Lietuvos standartus, formuojant valstybės atsargas.

Apžvelgusi bylai aktualias Atsargų įstatymo nuostatas, išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, kad atsargas šio įstatymo nustatyta tvarka kaupia VŠĮ Lietuvos energetikos agentūra (toliau – Agentūra) ir įpareigotosios įmonės, o teisinis reguliavimas suponuoja, jog valstybės atsargos gali būti formuojamos ir iš Lietuvos bei Europos standartų reikalavimus atitinkančio benzino, kuriame yra 10 procentų biodegalų, ir dyzelino, kuriame yra ne mažiau kaip 7 procentai biodegalų, nes tokie degalai atitinka AIEĮ 39 straipsnio 1 dalyje įtvirtintus reikalavimus (taip pat ir ADĮ 16 straipsnio 2 ir 6 dalių reikalavimus), ir iš naftos produktų, atitinkančių tik Europos standartų EN 228 ir (ar) EN 590 bendruosius reikalavimus, vadovaujantis Atsargų įstatymo 8 straipsnio 3 dalimi. Išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad pripažįstant įstatymu pagrįstą teisę iš tokių naftos produktų formuoti valstybės atsargas (jų dalį) atsižvelgiant į Direktyvos 2009/119/EB, kuri įgyvendinta Atsargų įstatyme, tikslus, iš esmės tapachiai apibrėžiamus ir šio įstatymo 1 straipsnyje, bei Atsargų įstatymo 8 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą nuostatą, neribojančią Europos standartų EN 228 ir (ar) EN 590 bendruosius reikalavimus atitinkančių degalų naudojimo ekstremaliųjų situacijų atvejais, ginčijama Kokybės rodiklių 7 punkto nuostata reglamentuoja, pirma, tas faktines situacijas, kai privalomo biodegalų kiekio įmaišymas pažeistų Kokybės rodiklių reikalavimus, t. y. kai įmaišymas apskritai negalimas, ir, antra, taikoma tik įpareigotųjų įmonių kaupiamos atsargų dalies pardavimui. Toks šios nuostatos aiškinimas dėl subjekto, kurio kaupiamų atsargų atžvilgiu ji taikoma, kyla iš normos lingvistinės konstrukcijos vertinimo. Žodžių junginys „benzinas ir dyzelinas, parduodami iš valstybės atsargų, kurios yra laikomos atskirai nuo komercinių gamybinių atsargų“, suponuoja, kad turimas galvoje tik tas valstybės atsargas sudarantis benziną ir dyzeliną, kurį atskirai nuo komercinių atsargų laiko valstybės atsargas kaupiantys subjektai, turintys arba galintys turėti ir komercinių gamybinių atsargų. Tačiau Agentūra komercinės veiklos

nevykdo ir komercinių gamybinių atsargų apskritai neturi (negali turėti), ką teismo posėdyje patvirtino ir Agentūros atstovas.

Sistemiškai aiškindama byloje tirtą teisinį reguliavimą, išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad valstybės rezervo benzino ir dyzelino atsargų dalies, kurios kokybiniai rodikliai neatitinka AIEĮ 39 straipsnio 1 dalyje bei ADĮ 16 straipsnio 2 ir 6 dalyse įtvirtintų reikalavimų, nors tokie degalai yra kaupiami teisėtai, pardavimo pagrindai ir sąlygos yra reglamentuojamos įstatyme, o Kokybės rodiklių 7 punkto nuostata, aiškinant ją AIEĮ 39 straipsnio 1 dalyje bei ADĮ 16 straipsnio 2 ir 6 dalyse įtvirtintų reikalavimų kontekste, įtvirtina bendrosios taisyklės, kad valstybės rezerve saugomas įstatyme nustatytais pagrindais ir sąlygomis parduodamas benzinas bei dyzelinas tik įmaišius privalomą biodegalų kiekį, išimtį, pagal kurią valstybės rezervą sudarantis ir parduodamas benzinas bei dyzelinas gali neatitikti AIEĮ 39 straipsnio 1 dalyje nuostatų tik (išimtinai), jei privalomo biodegalų kiekio įmaišymas pažeistų Kokybės rodiklių reikalavimus, ir taikomą tik įpareigotųjų įmonių kaupiamos atsargų dalies pardavimui.

Šiomis aplinkybėmis išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad ginčo teisės norma iš dalies neatitinka konstitucinių teisinio tikrumo ir apibrėžtumo imperatyvų, nepagrįsta įstatymu, todėl yra neteisėta: Agentūra, esant sąlygoms, apibrėžiamoms Atsargų įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje, turi iš įstatymo kylančią teisę keisti įpareigotųjų įmonių kaupiamas Agentūros pagal patikėjimo sutartį valdomas atsargas pardavimo būdu, gavusi Energetikos ministerijos leidimą, tuo tarpu pagal Kokybės rodiklių 7 punktą ir įpareigosios įmonės, kaupiančios tokias atsargas ne sudarytų susitarimų dėl atsargų kaupimo ir tvarkymo su Agentūra, bet kitais būdais (Atsargų įstatymo 9 str. 4 d.), gavus rašytinį Energetikos ministerijos sutikimą, galėtų parduoti benziną ir dyzeliną iš valstybės atsargų su mažesniu biodegalų kiekiu arba visai be jų, jei privalomo biodegalų kiekio įmaišymas pažeistų Kokybės rodiklių reikalavimus, nors tokia teisė jiems iš įstatymo nekyla.

Taigi išplėstinė teisėjų kolegija pripažino, kad ginčyta teisės nuostata ta apimtimi, kiek Agentūra parduoda jos turto patikėjimo teise pagal patikėjimo sutartį valdomas benzino ir dyzelino valstybės atsargas, gavus rašytinį Energetikos ministerijos sutikimą, su mažesniu biodegalų kiekiu arba visai be jų, jei privalomo biodegalų kiekio įmaišymas pažeistų Kokybės rodiklių reikalavimus, yra teisėtas, kadangi kildinamas iš Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatyme įtvirtinto specialiojo teisinio reguliavimo ir jį atitinka. Minėtomis nuostatomis paisoma naftos produktų standartus įtvirtinančio teisinio reguliavimo darnos, kadangi privalomo biodegalų kiekio įmaišymo prievolės išimtis taikoma tik individualiai konstatavus, kad toks įmaišymas pažeistų kokybės rodiklių reikalavimus. Nagrinėtos norminės administracinės bylos tyrimo apimtyje išplėstinė teisėjų kolegija taip pat nurodė, kad neturi teisinio pagrindo pripažinti, jog Kokybės rodiklių 7 punkto ginčijamos nuostatos prieštarauja pareiškėjo nurodytoms Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalims.

Tačiau ginčytą Kokybės rodiklių 7 punkto nuostatą ta apimtimi, kiek įpareigosios įmonės, kaupiančios valstybės atsargas ne su Agentūra sudarytų susitarimų dėl atsargų kaupimo ir tvarkymo, bet kitais būdais, benziną ir dyzeliną iš valstybės atsargų, gavus rašytinį Energetikos ministerijos sutikimą, gali parduoti ir su mažesniu biodegalų kiekiu arba visai be jų, jei privalomo biodegalų kiekio įmaišymas pažeistų Kokybės rodiklių reikalavimus, išplėstinė teisėjų kolegija pripažino prieštaraujančia Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punktui, kadangi tokia teisė šiems subjektams iš įstatymo nekyla.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. ei-22-415/2021

Teismo proceso Nr. 3-66-3-00057-2021-5

Procesinio sprendimo kategorijos: 4.1; 30.4; 30.5

[Prieiga internete](#)

4.2. Teritorinių ar savivaldybių administravimo subjektų norminių administracinių aktų teisėtumas

Dėl Vilniaus miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių nuostatos, reglamentuojančios apmokėjimą už neleistinai paliktų atliekų sutvarkymą, teisėtumo

Šioje byloje pagal pareiškėjo Vyriausybės atstovo Vilniaus ir Alytaus apskrityse pareiškimą tirta, ar Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016 m. gegužės 11 d. sprendimu Nr. 1-445 patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių (2019 m. rugsėjo 11 d. sprendimo Nr. 1-225 redakcija) (toliau – Taisyklės) 51 punkto nuostatos neprieštarauja Atliekų tvarkymo įstatymo 28 straipsnio 7 dalies nuostatai „už savivaldybės teritorijoje esančių komunalinių atliekų ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, sutvarkymo organizavimą atsakinga savivaldybės vykdomoji institucija“, 32 straipsnyje įtvirtintam principui „teršėjas moka“,

Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 ir 4 punktams, Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punktui bei CK 6.263 straipsnio 2 ir 3 dalims. Prašomas ištirti Taisyklių 51 punktą, nustatė, kad konteinerių aikštelėse ar šalia jų (iki 5 m atstumu) neleistinai paliktas didžiųjų gabaritų, statybos ir griovimo, tekstilės, pavojingas ar kitokias atliekas surenka ir išveža didelių gabaritų atliekų vežėjas, gavęs Vilniaus atliekų sistemos administratoriaus užsakymą. Konteinerių aikštei priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkai ar įgalioti asmenys apmoka už šių atliekų surinkimą ir išvežimą pagal Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka sudarytų paslaugų teikimo sutarčių įkainius. Patirtos sąnaudos paskirstomos konteinerių aikštei priskirtiems nekilnojamojo turto objektams po lygiai.

Pareiškėjas Taisyklių 51 punkto nuostatų teisėtumu iš esmės abejojo tuo aspektu, kad jose, nesilaikant principo „teršėjas moka“ ir paneigiant nekaltumo prezumpciją, yra preziumuojama, jog Taisyklės pažeidė (neleistinas atliekas paliko) konteinerių aikštei priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkai, ir jiems nustatyta prievolė atlyginti žalą (neleistinai paliktų atliekų sutvarkymo išlaidas), t. y. taikoma atsakomybė, nepaisant nei jų kaltės, nei aplinkybės, ar įrodyta, kad būtent jie atliko neteisėtus veiksmus. Tačiau pirmosios instancijos teismas pareiškėjo pareiškimo netenkino, konstatavęs, kad Taisyklių 51 punkte nėra nustatytas civilinės ar administracinės atsakomybės taikymas, bet nustatytas mechanizmas ir pareiga apmokėti vietinę rinkliavą už atitinkamų atliekų sutvarkymą (surinkimą ir išvežimą), o pareiškėjas nepagrindė, kodėl minėtas punktas prieštarauja principui „teršėjas moka“ ir kodėl išimtiniais atvejais Taisyklių 51 punkte nurodyti asmenys neturėtų turėti pareigos apmokėti šiame punkte nurodytų atliekų sutvarkymo išlaidas arba kas turėtų būti laikomas teršėju, kai nėra aišku, kas neteisėtai paliko didžiųjų gabaritų, statybos ir griovimo, tekstilės, pavojingas ar kitokias atliekas.

Bylą pagal pareiškėjo apeliacinį skundą nagrinėjusi LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad šioje byloje visų pirma sprendžiamas, kaip kvalifikuotini prašomame ištirti Taisyklių 51 punkte reglamentuojami teisiniai santykiai. Apžvelgusi šiuo aspektu aktualų teisinį reguliavimą ir Taisyklių patvirtinimo teisinį pagrindą, jų paskirtį bei kvestionuotų nuostatų turinį, išplėstinė teisėjų kolegija sprendė, kad nėra pagrindo Taisyklių 51 punkte nustatytą apmokėjimą laikyti rinkliava. Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, Taisyklių 51 punkte nurodytas apmokėjimas pagal savo esmę yra laikytinas apmokėjimu (atlyginimu) už faktiškai suteiktas viešąsias komunalinių atliekų tvarkymo (surinkimo ir išvežimo) paslaugas, kurių gavėjais pagal prašomą ištirti Taisyklių 51 punktą laikomi būtent atitinkamai konteinerių aikštei priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkai (įgalioti asmenys). Tai teismui pateiktuose procesiniuose dokumentuose pripažino ir pats atsakovas, paaiškindamas, kad Taisyklių 51 punkto prasme atitinkamai konteinerių aikštei priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkai (įgalioti asmenys) iš esmės laikomi minėtame punkte nurodytų neleistinai paliktų atliekų turėtojais.

Remdamasi Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis, išplėstinė teisėjų kolegija nurodė, kad tiek komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas, tiek ir atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba kuris neegzistuoja, tvarkymo organizavimas yra priskirtas savivaldybių kompetencijai ir atsakomybei. Tačiau savivaldybės šią savo kompetenciją turi įgyvendinti taip, kad būtų užtikrinami teisės aktų reikalavimai, *inter alia* (be kita ko) Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnyje įtvirtintas atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“. Šiuo aspektu byloje atsižvelgta į ESTT praktiką, kad principu „teršėjas moka“, be kita ko, išreiškiamas proporcingumo principas ir sukonkretinamas vienodo požiūrio reikalavimas, todėl niekas neturi būti įpareigotas padengti išlaidas, susijusias su teršalų, prie kurių susidarymo jis neprisidėjo, šalinimu.

Sistemiškai įvertinusi ginčytą ir su juo susijusį teisinį reguliavimą, išplėstinė teisėjų kolegija nustatė, kad tirtas Taisyklių 51 punktą taikytinas tik tais atvejais, kai nenustatomas šiame punkte nurodytas didžiųjų gabaritų, statybos ir griovimo, tekstilės, pavojingas ar kitokias atliekas konteinerių aikštelėje ar šalia jos (iki 5 m atstumu) neleistinai palikęs asmuo, o vienintelis kriterijus, kuriuo remiantis pagal Taisyklių 51 punktą nurodytų atliekų turėtojais yra laikomi tik tai konteinerių aikštei priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkai (įgalioti asmenys), yra atliekų palikimo vieta – konkreti konteinerių aikštelė, įskaitant teritoriją iki 5 metrų atstumu šalia jos. Tačiau analogiškas atliekas neleistinai palikus didesniu nei 5 metrų atstumu nuo konteinerių aikštelės, už tokių atliekų sutvarkymą yra sumokama iš savivaldybės biudžeto lėšų. Atsakovas nagrinėtu atveju nepagrindė tokio skirtingo teisinio reguliavimo ir nepateikė jokių objektyvių duomenų, jog didžiųjų gabaritų, statybos ir griovimo, tekstilės, pavojingas ar kitokias atliekas konteinerių aikštelėse ar šalia jų (iki 5 m atstumu) neleistinai palieka būtent atitinkamoms konteinerių aikštelėms priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkai (įgalioti asmenys), o šiuo aspektu iš esmės rėmėsi tik samprotavimais ir prielaidomis, kurie, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, nėra pakankami atitinkamai konteinerių aikštei priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkus (įgaliotus asmenis) savaime pripažinti nurodytų atliekų turėtojais (teršėjais). Taigi išplėstinė teisėjų kolegija

sprendė, kad atsakovas iš esmės nepagrindė pasirinktų teisinio reguliavimo priemonių būtinumo, tinkamumo ir jų proporcingumo, *inter alia* principo „teršėjas moka“ taikymo prasme.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad nesant pagrindo Taisyklių 51 punkte įtvirtintą apmokėjimą laikyti rinkliava ir jo nesiejant su galinčiu susidaryti atliekų kiekiu (atitinkamai paskirstant tokių atliekų tvarkymo išlaidas visiems kolektyviai už aplinkos taršą atsakingos grupės nariams), o šį apmokėjimą vertinant kaip atlyginimą už faktiškai suteiktas paslaugas, tačiau nesiejant to su komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimo sutarčių sudarymu įstatymų nustatyta tvarka bei iš tokių sutarčių kylančiais įsipareigojimais, taip pat nesant galimybės nustatyti Taisyklių 51 punkte nurodytas atliekas neleistinai palikusį asmenį (teršėją), kuriam galėtų būti taikoma atitinkama iš teisės aktų kylanti atsakomybė, nėra pagrindo tokias atliekas pagal vienintelį Taisyklių 51 punkte įtvirtintą kriterijų – šių atliekų palikimo vietą – savaime laikyti būtent atitinkamai konteinerių aikštelei, kurioje ar šalia kurios (iki 5 m atstumu) jos buvo neleistinai paliktos, priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkų (įgaliotų asmenų) atliekomis, t. y. remiantis vien šiuo kriterijumi preziumuoti, kad pastarieji yra minėtų atliekų turėtojai (teršėjai). Todėl, išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo aspektu Taisyklių 51 punkto nuostatos principo „teršėjas moka“ taikymo prasme negali būti laikomos proporcingomis.

Atsižvelgusi į tai, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad Taisyklių 51 punkto nuostata tiek, kiek joje nustatyta, jog „konteinerių aikštelei priskirto nekilnojamojo turto objektų savininkai ar įgalioti asmenys apmoka už šių atliekų surinkimą ir išvežimą pagal Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka sudarytų paslaugų teikimo sutarčių įkainius. Patirtos sąnaudos paskirstomos konteinerių aikštelei priskirtiems nekilnojamojo turto objektams po lygiai“, prieštarauja Atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnyje įtvirtintam principui „teršėjas moka“.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 11 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1705-492/2021
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01282-2020-0
Procesinio sprendimo kategorijos: 4.2; 12.18.2

[Prieiga internete](#)

6. Sveikatos apsauga

6.2. Visuomenės sveikatos priežiūra

Dėl pareigos informuoti apie grįžtamosios kontrolės (neplaninio patikrinimo) atlikimą ir galimybės dalyvauti patikrinime sudarymo

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC) Kauno departamento patikrinimo aktų pagrįstumo ir teisėtumo.

Byloje patikrinimo aktai surašyti NVSC atlikus grįžtamąją visuomenės sveikatos saugos (triukšmo) kontrolę. Grįžtamoji visuomenės sveikatos saugos kontrolė priskiriama neplaninės kontrolės rūšiai, jos atlikimo pagrindus, tvarką reglamentuoja Viešojo administravimo įstatymas, Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimu Nr. 321 patvirtintas Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašas bei sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946 patvirtintas Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamentas (toliau – Reglamentas).

Byloje nustatyta, kad atsakovas turėjo Viešojo administravimo įstatymo 36⁴ straipsnio 12 dalies 4 punkte numatytą teisinį pagrindą atlikti grįžtamąją kontrolę.

Pagal Reglamento 39 punkto nuostatas, grįžtamoji kontrolė vykdoma iš anksto neįspėjus, todėl teisėjų kolegija sutiko su atsakovo pozicija, jog jis turėjo teisę grįžtamąją kontrolę vykdyti iš anksto pareiškėjo neįspėjus.

Tačiau atkreiptas dėmesys į tai, jog Reglamento 39 punktas numato išimtis tik dėl tikrinamo objekto vadovo išankstinio įspėjimo, kuris pagal to paties Reglamento 21 punktą suprantamas kaip tikrinamo objekto vadovo informavimas apie numatomą patikrinimą likus ne mažiau kaip 10 dienų iki kontrolės pradžios. Jokių kitų išimčių, leidžiančių nesilaikyti Viešojo administravimo įstatymo 36⁴ straipsnio 11 ir 15 dalyse¹, Reglamento 25 ir

¹ Viešojo administravimo įstatymo (redakcija nuo 2019 m. sausio 1d. iki 2019 m. spalio 31d.) 36⁴ straipsnio 11 dalis, be kita ko, nustatė, kad priežiūrą atliekantis subjektas, pradėdamas ūkio subjekto veiklos neplaninį patikrinimą, pateikia tikrinamam ūkio subjektui teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopiją. Šio straipsnio 12 dalies 4 punktas nustatė, kad ūkio subjekto veiklos neplaninis patikrinimas gali būti atliekamas siekiant užtikrinti, kad buvo pašalinti ūkio subjekto veiklos ankstesnio patikrinimo metu nustatyti teisės aktų pažeidimai ir įgyvendinti priimti sprendimai. Remiantis nurodyto straipsnio 15 dalimi, ūkio subjektas šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka

52 punktuose² numatyty reikalavimų, Reglamento V skyrius „Grįžtamosios kontrolės vykdymo tvarka“ nenumato.

Todėl padaryta išvada, kad, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 36⁴ straipsnio 11 dalimi bei Reglamento 25 punktu, atsakovas, pradėdamas ūkio subjekto veiklos grįžtamąją kontrolę, turi prisistatyti tikrinamo ūkio subjekto vadovui, jo įgaliotam asmeniui ar atsakingam asmeniui, pateikti jiems valstybės tarnautojo pažymėjimą bei teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintą sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą kopiją. Teisėjų kolegijos vertinimu, šios Viešojo administravimo įstatymo bei Reglamento nuostatos nėra vien tik formalūs reikalavimai, nes šiomis normomis užtikrinamos atitinkamos tikrinamo objekto teisės – Viešojo administravimo įstatymo 36⁴ straipsnio 15 dalyje numatyta ūkio subjekto teisė skųsti priežiūrą atliekančio subjekto sprendimą atlikti neplaninį patikrinimą, Reglamento 52 punkte numatyta ūkio subjekto teisė dalyvauti patikrinime atliekant laboratorinius (šiuo atveju triukšmo) matavimus.

Kadangi byloje nagrinėtu atveju prieš atliekant pareiškėjo patikrinimus, dėl kurių surašyti byloje ginčyti patikrinimo aktai, patikrinimą atliekantys atsakovo darbuotojai tikrinamo ūkio subjekto vadovui, jo įgaliotam asmeniui ar atsakingam asmeniui neprisistatė bei nepateikė teisės aktų nustatyta tvarka patvirtinto sprendimo atlikti neplaninį (grįžtamąjį) patikrinimą kopijos, ūkio subjekto vadovui, jo įgaliotam asmeniui ar atsakingam asmeniui nebuvo sudaryta galimybė dalyvauti patikrinime atliekant laboratorinius (triukšmo) matavimus, teisėjų kolegija vertino, kad atliekant ūkio subjekto patikrinimą buvo pažeistos pagrindinės procedūros, turėjusios užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą ir sprendimo pagrįstumą.

Taigi pareiškėjo apeliacinis skundas patenkintas, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir priimtas naujas sprendimas – pareiškėjo skundą patenkinti ir panaikinti NVSC Kauno departamento patikrinimo aktus.

2021 m. lapkričio 24 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-2467-525/2021

Teismo proceso Nr. 3-62-3-01052-2019-4

Procesinio sprendimo kategorija 6.2

[Prieiga internete](#)

7. Socialinė apsauga

7.3. Valstybinės socialinio draudimo pensijos ir kompensacijos

7.3.3. Valstybinės socialinio draudimo našlių ir našlaičių pensijos

Dėl našlaičių pensijos mokėjimo, įgijus nuolatinį studijų programų studento statusą

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl to, ar pagrįstai ginčijamais Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDFV) Kauno skyriaus sprendimais atsakyta pareiškėjai skirti našlaičių pensiją už laikotarpį nuo 2020 m. liepos 1 d. iki 2020 m. rugpjūčio 31 d.

Pareiškėja 2020 m. birželio 30 d. baigė bakalauro studijų programą Vilniaus universitete. Pagal pareiškėjos ir Vilniaus universiteto sudarytą 2020 m. liepos 9 d. studijų sutartį pareiškėja buvo priimta studijuoti į gyvybės mokslų biofizikos magistro studijų programą.

VSDFV Kauno skyrius, 2020 m. liepos 13 d. gavęs duomenis iš Studentų registro apie tai, kad pareiškėja 2020 m. birželio 30 d. baigė studijas Vilniaus universitete, sprendimu nuo 2020 m. liepos 1 d. nutraukė našlaičių pensijos mokėjimą pareiškėjai. Kitu VSDFV sprendimu pareiškėjai nutrauktas našlaičių pensijos mokėjimas buvo atnaujintas nuo 2020 m. rugsėjo 1 d.

Teisėjų kolegija nurodė, jog Socialinio draudimo pensijų įstatymo 38 straipsnio 2 dalis nustato, kad švietimo įstaigų bendrojo ugdymo programų ar formaliojo profesinio ugdymo programų mokiniai ir nuolatinį studijų programų studentai, sukakę 18 metų, turi teisę gauti našlaičių pensiją iki mokymosi arba studijų pagal

gali skųsti priežiūrą atliekančio subjekto sprendimą atlikti neplaninį patikrinimą. Sprendimo atlikti neplaninį patikrinimą apskundimas nesustabdo patikrinimo atlikimo.

² Reglamento 25 punktas nustatė, kad pareigūnas, atvykęs į tikrinamą objektą, prisistato objekto vadovui, jo įgaliotam ar atsakingam asmeniui, pateikia valstybės tarnautojo pažymėjimą ir pavedimą. Pagal Reglamento 52 punktą, jeigu mėginus laboratoriniams tyrimams paima ar laboratorinius tyrimus (matavimus) patikrinimo metu atlieka Laboratorijos darbuotojas, taip pat turi dalyvauti kontrolę vykdantis pareigūnas bei objekto vadovas, jo įgaliotas ar atsakingas asmuo, o operatyviosios kontrolės atveju – objekto atstovas.

šias programas baigimo (išskyrus bendrojo ugdymo programų mokinius, kurie turi teisę gauti našlaičių pensiją iki tų metų, kuriais jie baigia mokytis pagal šias programas, rugpjūčio 31 d.), bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 24 metai.

Socialinio draudimo pensijų įstatymo 38 straipsnio 2 dalyje *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) įtvirtinta, iki kada nuolatinių studijų programų studentai turi teisę gauti našlaičių pensiją – iki studijų pagal šias programas baigimo, bet ne ilgiau, iki jiems sukaks 24 metai. Tačiau Socialinio draudimo pensijų įstatymo 38 straipsnio 2 dalyje nėra tiesiogiai apibrėžta, nuo kada nuolatinių studijų programų studentai įgyja teisę gauti našlaičių pensiją. Šios teisės atsiradimas apibrėžiamas naudojant formuluotę, jog nuolatinių studijų programų studentai, sukakę 18 metų, turi teisę gauti našlaičių pensiją. Taigi šios teisės įgijimas yra sąlygotas dvejomis aplinkybėmis, t. y. amžiumi ir nuolatinių studijų programų studento statuso įgijimu. Tai reiškia, jog pagal Socialinio draudimo pensijų įstatymo 38 straipsnio 2 dalį nuolatinių studijų programų studentai, kuriems yra sukakę 18 metų, teisę gauti našlaičių pensiją įgyja nuo tos dienos, kai jie įgyja nuolatinių studijų programų studento statusą pagal teisės aktus, reglamentuojančius aukštojo mokslo studijas.

Mokslo ir studijų įstatymo 61 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad studento ir aukštosios mokyklos santykiai įforminami studijų sutartimi, o standartinės studijų sutarties sąlygas nustato švietimo ir mokslo ministras, įvertinęs Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos ir Lietuvos aukštųjų mokyklų studentų atstovybių sąjungos (sąjungų) siūlymus.

Juridinis faktas, kurio pagrindu tarp studento ir aukštosios mokyklos atsiranda teisiniai santykiai, yra studijų sutartis. Pareiškėjos ir Vilniaus universiteto sudarytoje 2020 m. liepos 9 d. studijų sutartyje nurodyta, kad pareiškėja yra priimama į biofizikos antros pakopos nuolatinės studijas, o sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo dienos. Taigi šios sutarties pagrindu pareiškėja nuo jos pasirašymo dienos tapo Vilniaus universiteto nuolatinių studijų programos studente ir pagal Socialinio draudimo pensijų įstatymo 38 straipsnio 2 dalį nuo paminėtos sutarties pasirašymo dienos įgijo teisę gauti našlaičių pensiją.

Atsakovas, priimdamas ginčijamus administracinius sprendimus, rėmėsi Studentų registro duomenimis. Kaip matyti iš byloje esančių Studento registru duomenų, juose yra nurodyti tik duomenys apie pareiškėjos biofizikos antros pakopos nuolatinių studijų pradžią. Tačiau teisės į našlaičių pensiją atsiradimui yra reikšminga ne studijų pradžia, o nuolatinių studijų programų studento statuso įgijimas. Todėl atsakovas, priimdamas ginčijamus administracinius sprendimus, nepagrįstai traktavo, jog pareiškėja teisę į našlaičių pensiją įgijo nuo biofizikos antros pakopos nuolatinių studijų pradžios, t. y. nuo 2020 m. rugsėjo 1 d.

Ginčyti sprendimai panaikinti ir atsakovas įpareigotas klausimą dėl našlaičių pensijos skyrimo ir išmokėjimo išnagrinėti iš naujo.

2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3112-442/2021

Teismo proceso Nr. 3-62-3-03305-2020-9

Procesinio sprendimo kategorija 7.3.3

[Prieiga internete](#)

7.9. Kiti socialinės apsaugos klausimai

Dėl pareigos institucijai nustatant permoką iš Vaikų išlaikymo fondo išmokėtų išmokų veikti atidžiai ir rūpestingai

Apžvelgiamoje administracinėje byloje ginčas kilo dėl 3 783,48 Eur dydžio permokos iš Vaikų išlaikymo fondo (toliau – Fondas) išmokėtų išmokų priteisimo iš atsakovės.

Pareiškėjas Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skyrius (toliau – VSDFV skyrius) reikalavimą priteisti iš atsakovės 3 783,48 Eur dydžio permoką iš Fondo išmokėtų išmokų grindė aplinkybe, kad ši permoka susidarė dėl atsakovės kaltės, nes ji Fondo administracijai nepranešė apie skolininko mirtį, kuri yra pagrindas nutraukti Fondo išmokos mokėjimą.

Teisėjų kolegija įvertino, kad pareiškėjo pateikti duomenys nėra pakankami, jog pagrįstų išvadą, kad pareiškėjas turi teisę į teisme pareikšto reikalavimo tenkinimą. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad tam, jog būtų tenkinamas reikalavimas dėl permokos grąžinimo, visų pirma, turėjo būti nustatyta (įrodyta) atsakovės kaltė. Kaltė nustatoma atsižvelgiant į tai, kada atsakovė sužinojo ar turėjo sužinoti apie vaiko tėvo mirtį, t. y. į aplinkybę, turinčią reikšmės išmokos mokėjimui, nes nuo šios dienos skaičiuojamas 3 darbo dienų atsakovės kreipimosi į Fondo administraciją terminas.

Atsakovė nurodė, kad 17 metų nuolat gyvena Ispanijoje, į Lietuvos Respubliką nebuvo atvykusi daugiau kaip 10 metų, šioms aplinkybėms pagrįsti pateikė rašytinius įrodymus. Taip pat nurodė, kad su Lietuvos Respublikoje gyvenančiais asmenimis praktiškai nepalaiko jokių ryšių ir aplinkybė apie vaiko tėvo mirtį jai nebuvo žinoma iki 2020 m. rugpjūčio 5 d. Šios atsakovės nurodytos aplinkybės administracinėje procedūroje nebuvo nustatinėjamos ir tiriamos, o atsakovei adresuotame 2016 m. spalio 27 d. pranešime preziumuojama atsakovės kaltė dėl susidariusios permokos, neužtikrinant atsakovei teisės būti išklaustyta ir pateikti paaiškinimus. Taigi individualus teisės aktas, kuriame būtų nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas sprendimą dėl permokos iš atsakovės išieškojimo, be kita ko, įvertinant nustatytos permokos proporcingumą atsakovės turtinei padėčiai, nebuvo priimtas.

Bylos duomenys patvirtino, kad Fondo administracijos direktoriaus sprendimas dėl išmokų vaikui skyrimo, šiai išmokas pervedant į atsakovės sąskaitą, buvo priimtas 2008 m. gruodžio 31 d. Vaiko tėvas – skolininkas – 2009 m. mirė. Fondo administracija, jau esant skolininkui mirusiam, 2009 m. liepos 2 d. išsiuntė atsakovei priimto sprendimo dėl išmokų skyrimo nuorašą. Duomenys iš VĮ Registrų centro apie mirtį įstaigoje buvo gauti tik 2016 m. spalio 5 d., t. y. praėjus beveik 8 metams po sprendimo mokėti išmokas priėmimo. Fondo administracijos sprendimas dėl išmokos mokėjimo nutraukimo priimtas 2016 m. spalio 27 d., tą pačią dieną išsiunčiant atsakovei raštą su minėtu sprendimu dėl išmokų iš Fondo mokėjimo nutraukimo ir permokos grąžinimo, prašant iki 2017 m. balandžio 28 d. grąžinti 3 783,48 Eur dydžio permoką. VSDFV skyrius dėl išmokėtos permokos priteisimo į teismą kreipėsi 2020 m. kovo 5 d. Aptartos faktinės aplinkybės patvirtina, kad atsakovei išmokėtų sumų permokėjimas nustatytas praėjus itin reikšmingam laiko tarpui nuo šių išmokų paskyrimo ir išmokėjimo ir tam turėjo įtakos viešojo administravimo institucijos nepakankamai atidus ir rūpestingas funkcijų atlikimas, kontrolės nebuvimas, todėl visos naštos perkėlimas atsakovei negali būti vertinamas kaip atitinkantis teisingumo ir proporcingumo principus.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad Fondo administracija, nustatydamą atsakovei prievolę grąžinti 3 783,48 Eur dydžio permoką, nenustatė ir nevertino visų reikšmingų aplinkybių, administracinės procedūros eigoje elgėsi nepakankami atidžiai ir rūpestingai, neužtikrino atsakovės teisės būti išklaustyta, todėl pareiškėjo reikalavimas jam iš atsakovės priteisti 3 783,48 Eur dydžio permoką nesuderinamas su teisingumo, proporcingumo ir gero administravimo principais, dėl to atmestinas.

2021 m. lapkričio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-1969-822/2021

Teisminio proceso Nr. 3-65-3-00059-2020-5

Procesinio sprendimo kategorija 7.9

[Prieiga internete](#)

8. Užsieniečių teisinė padėtis

8.4. Užsieniečių darbas Lietuvos Respublikoje

Dėl kito darbdavio pareigos kreiptis dėl naujų leidimų laikinai gyventi išdavimo siekiamiems įdarbinti užsieniečiams

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Inspekcija) nutarimo, kuriuo pareiškėjui paskirta 8 680 Eur dydžio bauda, teisėtumo ir pagrįstumo.

Ginčytu nutarimu pareiškėjui, kaip UAB „Supplementum“ (toliau – Bendrovė) direktoriui, pagal Užimtumo įstatymo (toliau – Įstatymas) 56 straipsnio 5 dalies 4 punktą paskirta bauda pripažinus, kad Bendrovė pažeidė Įstatymo 56 straipsnio 1 dalies 2 punktą, t. y. Bendrovėje buvo įdarbinti užsieniečiai, neturintys leidimo laikinai gyventi, išduoto tarpininkaujant Bendrovei, ar Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Departamentas) sprendimo leisti pakeisti darbdavį.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą patenkino iš dalies ir Inspekcijos nutarimu paskirtą baudą sumažino iki 2 000 Eur. Pareiškėjas apeliaciniame skunde teigė, kad ginčytame nutarime įvardintos Įstatymo normos pažeistos nebuvo, nes užsieniečiai prieš sudarant darbo sutartis su Bendrove turėjo galiojančius leidimus gyventi, tuo metu Inspekcija apeliaciniame skunde nesutiko su pirmosios instancijos teismo paskirta nuobauda, kuri nesiekia Įstatymo 56 straipsnio 5 dalies 4 punkte numatytos sankcijos minimalios ribos.

Apžvelgęs nagrinėtam atvejui aktualias teisės normas, LVAT pažymėjo, kad jeigu leidimas laikinai gyventi išduotas pagal Įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 3 punktą, užsienietis gali dirbti tik pas tą darbdavį, kuris įsipareigojo jį įdarbinti Lietuvos Respublikoje (Įstatymo 44 str. 7 d.). Įstatymo 44 straipsnio 7 dalyje nustatytas ribojimas, teisėjų kolegijos vertinimu, reiškia tai, kad laikino leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje galiojimo metu užsienietis negali sukurti (individualių) darbo santykių su kitais asmenimis. Taigi, konstatuota, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino teisinį reguliavimą ir padarė pagrįstą išvadą, kad jo privalo laikytis ne tik užsienietis, bet ir darbdavys, nagrinėjama teisės norma yra imperatyvaus pobūdžio. LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo vertinimui, kad aplinkybė, jog su užsieniečiais buvo sudarytos darbo sutartys ir užsieniečiai turėjo galiojančius leidimus laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, išduotus Įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu tarpininkaujant UAB „Milgauda“, neatleidžia naujojo darbdavio, šiuo atveju UAB „Supplementum“, nuo pareigos kreiptis dėl naujo leidimo užsieniečiams išdavimo, nes yra nustatytas toks teisinis reguliavimas, leidimo laikinai gyventi išdavimą Įstatymo 44 straipsnio 1 dalies 3 punkto pagrindu siejant su užsieniečio teise dirbti tik pas tą darbdavį, kuris įsipareigojo jį įdarbinti Lietuvos Respublikoje.

Dėl pirmosios instancijos teismo paskirtos baudos dydžio LVAT pirmiausiai priminė, kad netaikyti Įstatyme nustatytos sankcijos leistina tik tokiu atveju, kai ji yra akivaizdžiai neproporcinga (neadekvati) padarytam teisės pažeidimui ir dėl to neteisinga. Teisėjų kolegijos vertinimu, pirmosios instancijos teismas tinkamai įvertino visas bylai reikšmingas aplinkybes, susijusias su baudos dydžiu, nustatęs pareiškėjo atsakomybę lengvinančias aplinkybes, paskelbtą karantiną dėl Covid-19 pandemijos bei susidariusią sunkią ekonominę padėtį, pagrįstai sprendė, kad pareiškėjui paskirta bauda, nors ir atitinka Įstatymo 56 straipsnio 5 dalies 4 punkte nustatytą minimumą, tačiau vadovaujantis teisingumo, protingumo kriterijais mažintina iki 2 000 Eur.

Apeliaciniai skundai atmesti, pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2021 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2779-602/2021

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03690-2020-5

Procesinio sprendimo kategorija 8.4

[Prieiga internete](#)

8.5. Užsieniečių sulaikymas

Dėl tarptautinės apsaugos siekiančio asmens teisės kreiptis į bendrosios kompetencijos teismą su skundu dėl jam taikomų judėjimo ir kitų apribojimų

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl alternatyvios sulaikymui priemonės skyrimo pareiškėjai.

Manydama, kad jos apgyvendinimo pagal Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – Įstatymas) 5 straipsnio 6 dalį sąlygos iš esmės prilygsta sulaikymui, pareiškėja kreipėsi į teismą su pareiškimu taikyti alternatyvią sulaikymui priemonę. Pirmosios instancijos teismas pareiškimą atmetė, padaręs išvadą, jog Įstatymo 116 straipsnis nenumato teisės užsieniečiui, prieglobsčio prašytojui, prašyti paskirti alternatyvią sulaikymui priemonę, o dėl to, kad nėra priimtas teismo sprendimas dėl pareiškėjos sulaikymo ar alternatyvios sulaikymui priemonės jai skyrimo, negali būti taikomos ir Įstatymo 118 straipsnio 1 dalies nuostatos.

Pabrėžęs teisminės gynybos principo svarbą Lietuvos Respublikos ir tarptautinių teismų praktikoje, LVAT sprendė, kad pareiškėja turėjo teisę kreiptis į teismą dėl alternatyvios sulaikymui priemonės skyrimo. Aplinkybė, kad pareiškėjos judėjimo laisvė buvo suvaržyta nesikreipiant į teismą dėl sulaikymo ar alternatyvios sulaikymui priemonės taikymo, negali būti vertinama kaip kliūtis ginti jos teises ir teisėtus interesus teisme. Todėl pirmosios instancijos teismas, atmesdamas pareiškimą, padarė nepagrįstą išvadą, kad pareiškėja, kuri apgyvendinta vadovaujantis Įstatymo 5 straipsnio 6 dalimi, tačiau jos judėjimo laisvė suvaržyta ne teismo sprendimu, neturi teisės į teisminę gynybą. Akcentuota ir tai, kad sprendimas atmesti skundą (pareiškimą), priimamas bylą išnagrinėjus iš esmės (ABTĮ 84 str., 88 str. 1 p.), tačiau šiuo atveju teismas pareiškimo nenagrinėjo, vadinas, byla nebuvo nagrinėjama iš esmės, todėl byla turėjo būti užbaigta priėmus nutartį (ABTĮ 107 str. 1 d.).

LVAT nurodė, kad nagrinėdamas bylą iš esmės ir spręsdamas dėl galimų užsienietės teisių ir teisėtų interesų gynimo būdų, pirmosios instancijos teismas turi įvertinti pareiškėjai pritaikytos judėjimo laisvės ribojančios priemonės teisėtumą bei, atsižvelgdamas į skundo argumentus, nustatyti, ar pareiškėja pagrįstai nurodo, kad ji yra sulaikyta, t. y. ar jai taikyta priemonė (apgyvendinimas nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikoje) gali būti vertinama kaip *de facto* (faktiškai) sulaikymas. Teismas taip pat turi patikrinti, ar pareiškėjos judėjimo laisvės ribojimui yra teisinis pagrindas, įvertinti, ar nėra abejonių dėl teisės aktų,

vadovaujantis kuriais pareiškėjos judėjimo laisvė Lietuvos Respublikos teritorijoje yra apribota, konstitucingumo. Įvertinus tai, ar pareiškėjos apgyvendinimas gali būti laikomas *de facto* sulaikymu, svarstyti klausimas dėl pareiškėjos prašomos alternatyvios sulaikymui priemonės skyrimo. Kartu LVAT atkreipė dėmesį į pareiškėjos skundo argumentų kontekste aktualias tarptautines normas bei tarptautinių teismų praktiką.

Atsižvelgdamas į valstybėje dėl masinio užsieniečių antplūdžio susidariusią kritinę situaciją, dėl kurios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. 517 „Dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo“ buvo paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija, o 2021 m. lapkričio 9 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIV-617 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ buvo įvesta nepaprastoji padėtis, LVAT akcentavo, jog migracijos srityje veikiančios kompetentingos institucijos pastaruoju metu savo kasdienėje veikloje neabejotinai susiduria su nurodytos situacijos nulemta įvairialype problematika, be kita ko, trikdančia sklandų ir efektyvų atitinkamų funkcijų atlikimą. Taigi 2021 m. lapkričio 9 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo Nr. XIV-617 „Dėl nepaprastosios padėties įvedimo“ preambulėje nurodytų aplinkybių kontekste, *inter alia* Baltarusijos režimo vykdomos hibridinės atakos (panaudojant ypatingai didelius migrantų iš trečiųjų šalių srautus) sąlygomis veikiančios Lietuvos kompetentingos institucijos, teisėjų kolegijos vertinimu, patiria ypatingą spaudimą, susidurdamos su neproporcingu prieglobsčio prašytojų skaičiumi, atsižvelgiant į bendrus tokių institucijų turimus pajėgumus, kurie joms buvo suteikti funkcionuoti įprastomis kasdieninėmis sąlygomis. Nepaisant to, buvo pabrėžta, kad, vadovaujantis Europos Žmogaus Teisių Teismo aiškiai išplėtotą praktika, absoliutus Konvencijos 3 straipsnio pobūdis lemia tai, jog panašios priežastys negali atleisti valstybės Konvencijos dalyvės nuo įsipareigojimų pagal šią nuostatą.

Pareiškėjos skundas patenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimas panaikintas ir byla perduota nagrinėti pirmosios instancijos teismui iš naujo.

2021 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4180-629/2021

Teismo proceso Nr. 4-52-3-00514-2021-9

Procesinio sprendimo kategorija 8.5

[Prieiga internete](#)

Dėl alternatyvios sulaikymui priemonės taikymo, kai viršytas įstatyme nustatytas maksimalus sulaikymo terminas

Nagrinėtoje byloje ginčas kilo dėl Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Tarnyba) Užsieniečių registracijos centro (toliau – Centras) prašymo pratęsti pareiškėjo sulaikymo Centre terminą.

Atsižvelgęs į tai, kad baigiasi Lietuvos Respublikos įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – Įstatymas) 114 straipsnio 5 dalyje įtvirtintas maksimalus 18 mėnesių pareiškėjo sulaikymo terminas, todėl nėra pagrindo jį pratęsti, pirmosios instancijos teismas iš dalies tenkino Centro teikimą – paskyrė alternatyvią sulaikymui priemonę – apgyvendinimą Tarnyboje, nustatant teisę judėti tik apgyvendinimo vietai priklausančioje teritorijoje. Pareiškėjas su tokiu sprendimu nesutiko, nuroydamas, kad jam skirta alternatyvi sulaikymui priemonė yra labai griežta ir prilygsta sulaikymui.

Remdamasis ankstesne savo praktika, LVAT nurodė, kad, vadovaujantis Įstatymo 114 straipsnio 4 dalimi, suėjus maksimaliam 18 mėnesių užsieniečio sulaikymo terminui, jis privalo būti nedelsiant paleistas, išskyrus atvejus, kai užsienietis gali būti sulaikytas kitų įstatymų pagrindu. Įstatymas nenumato, kad pasibaigus maksimaliam sulaikymo terminui, užsienietis, kuris iki tol nebuvo išsiųstas iš Lietuvos Respublikos, galėtų būti pakartotinai sulaikytas Įstatyme numatytu pagrindu, Įstatymo 114 straipsnio 5 dalyje numatytą terminą pradėdant skaičiuoti iš naujo. Taigi, LVAT vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė, jog nėra pagrindo pratęsti pareiškėjo sulaikymo terminą.

Vertindamas galimybę pareiškėjui skirti jo pageidaujamą alternatyvią sulaikymui priemonę (leisti apsigyventi pasirinktoje vietoje nustatant, jog nustatytu laiku periodiškai jis turi atvykti į Migracijos departamentą arba Tarnybą), LVAT pažymėjo, kad byloje nėra duomenų, jog pareiškėjas turėtų gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje. Įvertinęs, kad prieglobsčio suteikimo procedūra tęsėsi nuo 2018 metų, tačiau ji buvo ne kartą sustabdyta pareiškėjui neteisėtai išvykus iš Lietuvos Respublikos, pareiškėjas yra pripažintas pažeidžiamu asmeniu, tačiau yra rizika, jog jis gali pasislėpti vengdamas grąžinimo, LVAT sprendė, kad pareiškėjui negali būti skirta jo prašoma alternatyvi sulaikymui priemonė, tačiau pirmosios instancijos teismo paskirta alternatyvi

sulaikymui priemonė gali būti švelninama apgyvendinant pareiškėją Taryboje netaikant judėjimo laisvės apribojimų.

Pareiškėjo skundas patenkintas iš dalies, pirmosios instancijos teismo sprendimu skirta alternatyvi sulaikymui priemonė pakeista pareiškėją apgyvendinant Taryboje netaikant judėjimo laisvės apribojimo.

2021 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4178-502/2021

Teisminio proceso Nr. 4-45-3-00343-2021-1

Procesinio sprendimo kategorija 8.5

[Prieiga internete](#)

12. Mokesčiai, įmokos ir kiti privalomieji mokėjimai

12.19. Kiti mokesčių, įmokų ir kitų privalomųjų mokėjimų klausimai

Dėl pareigos mokėti mokesť už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių išleistus (išmestus) teršalus, kurie nėra nurodyti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidime (TIPK) ir (ar) taršos leidime

Apžvelgiamoje byloje nagrinėtas mokestinis ginčas kilo dėl atlikus patikrinimą dėl mokesčio už aplinkos teršimą (toliau – MAT) priimto sprendimo, kuriuo pareiškėjui už 2014–2018 metų mokestiniais laikotarpiais nedeklaruotus, nuslėptus į aplinką išmestus (išleistus) teršalų kiekius papildomai apskaičiuotas ir nurodytas sumokėti 1 503 413 Eur dydžio mokesťis. Ši suma apskaičiuota taikant didesnį tarifą, numatytą ginčui aktualiu laikotarpiu galiojusio Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo (toliau – MAT įstatymas) 9 straipsnio 3 dalyje – „už išmestą iš stacionarių taršos šaltinių normatyvus viršijantį teršalų kiekį ar nuslėptą teršalų <...> kiekį mokesťis už aplinkos teršimą mokamas taikant didesnį tarifą.“

Minėtas mokesťis taikant didesnį tarifą apskaičiuotas, be kita ko, už pavojingus teršalus (ftalatus), kuriuos pareiškėjas (vandentvarkos įmonė) iš nuotekų valymo įrenginio išleido į paviršinius vandens telkinius neturėdama tam leidimo bei šių teršalų neapskaitė ir nedeklaravo.

Šiuo klausimu LVAT priminė, kad, vadovaujantis MAT įstatymo 4 straipsnio 1 dalimi, „mokesť <...> moka aplinką teršiantys <...> asmenys, kurie <...> nustatyta tvarka privalo turėti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą arba taršos leidimą, kuriuose nustatyti teršalų išmetimo į aplinką normatyvai.“ Taigi, siekiant teršalus iš stacionarių taršos šaltinių išmetusius asmenis pripažinti aptariamo mokesčio mokėtoju, būtina nustatyti, kad jis norminių aktų nustatyta tvarką **privalėjo** turėti minėtus leidimus šiuos teršalus išmesti.

Šiuo aspektu įvertinusi ginčui aktualų teisinį reguliavimą LVAT teisėjų kolegija konstatavo, kad tiek iki, tiek ginčo laikotarpiu veikalai, kurios metu iš tokių, kaip pareiškėjo valdomas, įrenginių į aplinką yra išmetami minėti ftalatai, buvo privalu turėti minėtus leidimus. Šiuo apsektu LVAT vertino, jog pareiškėjo akcentuota aplinkybė, kad ginčui aktualiu laikotarpiu jo turėtuose leidimuose ftalatai nebuvo numatyti, nėra reikšmingos sprendžiant dėl jo pripažinimo aptariamo mokesčio mokėtoju bei savaime nepaneigia (ir negali paneigti) jo pareigos mokėti šį mokesť – mokesčio mokėtojo statusas siejamas su prievole (pareiga) turėti atitinkamą leidimą, o ne tik su faktiniu tokio leidimo turėjimu. LVAT taip pat pabrėžė, kad mokesčio mokėtoją nustato būtent mokesčio įstatymas, todėl visiškai nėra reikšminga, kad pareiškėjas dėl netinkamai vykdytų įstatymuose ir kituose norminiuose aktuose nustatytų pareigų, t. y. dėl savo paties elgesio, į teikiamų paslaugų kainą neįtraukė atitinkamų sumų už nuotekose esančius ftalatus. Be to, aptariamo mokesčio mokėtojo sąvoka ir nustatytos pareigos nepriklauso nuo to, ar ūkio subjektas (mokesčio mokėtojas) yra viešųjų paslaugų teikėjas ar ne.

Spręsdama dėl mokesčio apskaičiavimo taikant didesnį tarifą, t. y. sankciją, teisėjų kolegija, be kita ko, akcentavo, kad nagrinėtu atveju pareiškėjas, vykdydamas nuotekų tvarkymo veiklą ne tik (būdamas atidus ir rūpestingas) galėjo žinoti apie iš ginčo įrenginio į aplinką išleidžiamus ftalatus, bet ir byloje esantys duomenys objektyviai patvirtino, kad ši aplinkybė jam buvo žinoma dar iki ginčo laikotarpio – apie tai jis buvo informuotas kompetentingos institucijos, pareiškėjas ir pats šią aplinkybę nustatė ginčui aktuliais laikotarpiais atlikdamas laboratorinius tyrimus savikontrolės tikslais. Tai reiškia, kad pareiškėjas žinojo, jog ginčo ftalatus į aplinką išleidžia neturėdamas tam leidimo, nors prievolę tokį leidimą turėti aiškiai ir eksplicitiškai nustatė ginčui aktualiu laikotarpiu galioję jo veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Be to, kaip pabrėžė LVAT, tokio pareiškėjo elgesio (neveikimo) negali pateisinti jo argumentai, kad jo veiklos valstybinę kontrolę vykdančios institucijos neinformavo jo apie pareigą gauti leidimą bei apskaičiuoti, deklaruoti ir sumokėti ginčo mokesť, t. y. kad pareiškėjas nebuvo informuotas apie tai, kad privalo vykdyti įstatymuose ir kituose norminiuose aktuose nustatytas pareigas, kad nebuvo pareikalauta šias pareigas vykdyti.

Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad jokie teisėti lūkesčiai nevykdyti aiškios pareigos apskaityti ginčo teršalus ir mokėti aptariamą mokestį nagrinėtu atveju negalėjo kilti iš aplinkybės, jog 2016 metais išduodant taršos leidimą kompetentingos institucijos nepareikalavo j paraišką įtraukti ir ginčo ftoalatų – būtent pats pareiškėjas, žinodamas (turėjęs žinoti) apie jam tenkančias pareigas, (sąmoningai) paraiškoje ginčo teršalų nenurodė, t. y. elgėsi nesąžiningai, kas savaime tokiu atveju paneigia jo galimybę remtis teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principais. Be to, joks lūkestis nemokėti aptiamo mokesčio negalėjo kilti iš pareiškėjo nurodytos mokesčių administratoriaus (administracinės) praktikos, kad apmokestinami minėtuose leidimuose nurodyti teršalai, nes, pirma, tai atitinka bendrą MAT įstatyme numatytą apmokestinimo tvarką, kai mokesčio mokėtojas tinkamai vykdo jam tenkančias mokesčines prievoles, ir, antra, tai niekaip nepaneigia mokesčių administratoriaus teisės ir pareigos reikalauti pašalinti patikrinimo metu nustatytus mokesčio įstatymo pažeidimus, kai nustatomi minėtos bendros tvarkos pažeidimai. Galiausiai byloje taip pat nebuvo jokių duomenų, kad pareiškėjas būtų kreipęsis į mokesčių administratorių ir (ar) kitas kompetentingas institucijas, siekdamas išsiaiškinti (pasitikslinti) jam tenkančių pareigų apimtį, ar kad aptariamą pažeidimą padarė dėl jam suteiktos klaidingos konsultacijos (buvo institucijų ar pareigūnų paaiškinimų suklaidintas).

Šiomis aplinkybėmis LVAT sprendė, kad pareiškėjas pagrįstai pripažintas nuslėpusiu ginčo teršalus, dėl ko buvo teisinis pagrindas mokėtiną MAT apskaičiuoti taikant didesnę tarifą.

Dėl administracinio teismo teisės taikyti mažesnę nei mokesčio įstatyme numatytą sankciją (sumažinti taikant didesnę tarifą apskaičiuotą mokestį už aplinkos teršimą)

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas, be kita ko, nesutiko su jam taikant didesnę MAT tarifą apskaičiuotomis mokėtinomis sumomis iš esmės kvestionuodamas jų proporcingumą. Taikydamas šį (proporcingumo) principą pirmosios instancijos teismas ginčo sumas sumažino per pusę (50 proc.).

MAT įstatymo 9 straipsnio 4 dalies 1 punktą įtvirtina, kad „mokestis už aplinkos teršimą taikant didesnę tarifą apskaičiuojamas <...> normatyvus viršijantį ir (ar) nuslėptą teršalų kiekį, išmestą iš stacionarių taršos šaltinių, dauginant iš mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių tarifo, pateikto šio įstatymo 1 priedėlyje, ir iš mokesčio už aplinkos teršimą iš stacionarių taršos šaltinių tarifo koeficiento, nurodyto šio įstatymo 2 priedėlyje“. Be to, ši suma (MAT tarifai) indeksuojama Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka, taikant vartotojų prekių ir paslaugų kainų indeksą (MAT įstatymo 6 str. 9 d.). Apžvelgiamoje byloje atsakovas būtent ir taikė šias įstatymo nuostatas apskaičiuodamas pareiškėjo mokėtiną MAT; byloje nebuvo ginčo, jog pagal šias nuostatas mokėtinoms sumoms apskaičiuotos teisingai.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad, kiek tai yra susiję su „nuslėpta tarša“, administracinių teismų praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, jog MAT apskaičiavimas taikant didesnę tarifą yra ekonominė sankcija (už mokesčio įstatymo pažeidimus taikoma ekonominė poveikio priemonė). Kiek tai susiję su teismo teise mažinti (švelninti) MAT įstatyme numatytą poveikio priemonę LVAT priminė, kad pagal Konstitucinio Teismo jurisprudenciją įstatyme nustatytų institucijų priimtų nutarimų taikyti asmeniui konkrečią sankciją pagrįstumo ir teisėtumo kontrolę užtikrina teismas. Kadangi taikytini mokesčių įstatymai nenustato jokių specialių administracinės teisenos taisyklių bei nuostatų, kurios paneigtų (ribotų) šia teismo pareigą, teisėjų kolegija nurodė, kad oficialioje konstitucinėje doktrinoje yra konstatuota (administracinių) teismų pareiga vertinti skirtos sankcijos teisingumą, be kita ko, jos proporcingumo (adekvatumo) aspektu, o nesant atitinkamų įstatymo nuostatų, administracinio teismo teisė mažinti (švelninti) ar panaikinti skirtą sankciją (jos dalį) yra įtvirtinta ABT 91 straipsnio 2 dalyje.

2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2019-602/2021

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01400-2020-2

Procesinio sprendimo kategorijos: 1.4.3; 1.4.4; 12.19; 57.3

[Prieiga internete](#)

13. Muitinės veikla

13.7. Skola muitinei

13.7.3. Skolos muitinei išnykimas

Dėl pranešimo apie skolą muitinei įteikimo senaties termino sustabdymo, kai skundas dėl teritorinės muitinės sprendimo paduodamas centriniam mokesčių administratoriui (Bendrijos muitinės kodeksas)

Apžvelgiamoje byloje nagrinėjant mokestinį ginčą dėl skolos muitinei, be kita ko, buvo sprendžiamas klausimas dėl pareiškėjo prašymo taikyti senaties terminą, įtvirtintą Bendrijos muitinės kodekso³ 221 straipsnio 3 dalyje – „<...> pranešimas skolininkui nebegali būti pateikiamas pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo skolos muitinei atsiradimo dienos. Šis laikotarpis sustabdomas nuo 243 straipsnyje nustatyto skundo pateikimo dienos per visą laikotarpį, kol jis nagrinėjamas teisme.“ Paminėto 243 straipsnio 2 dalimi nustatyta, kad teise pateikti skundą galima pasinaudoti: a) pradžioje pateikiant skundą muitinės įstaigai, valstybės narės paskirtai vykdyti atitinkamas funkcijas; b) po to vadovaujantis valstybėse narėse galiojančiais teisės aktais pateikiant skundą nepriklausomai institucijai, kuri gali būti teisminė institucija arba jai lygiavertė specializuota institucija.

Teisėjų kolegija, nustačiusi, kad kitose Bendrijos muitinės kodekso 221 straipsnio 3 dalies kalbinėse versijose tiesiog kalbama apie skundo nagrinėjimą (skundo nagrinėjimo procedūra) neminint jokios institucijos, o ne apie jo nagrinėjimą teisme, kaip yra versijoje lietuvių kalba, įvertinusi nuostatos dėl termino stabdymo tikslus bei akcentavusi, kad aptariamoje nuostatoje daroma nuoroda į visą 243 straipsnį, o ne tik skundo padavimą teismui, konstatavo, kad pranešimo apie skolą muitinei įteikimo senaties terminą sustabdo skundo dėl teritorinės muitinės sprendimo padavimas ir jo nagrinėjimas, įskaitant, kaip iš esmės spęsta apžvelgiamoje nutartyje, nagrinėjimą centriniame mokesčių administratoriuje (Muitinės departamente).

Kadangi byloje nebuvo surinkta duomenų, reikalingų minėtam senaties terminui apskaičiuoti, LVAT mokestinį ginčą grąžino pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2052-261/2021

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-04237-2019-1

Procesinio sprendimo kategorijos: 13.6.1.1; 13.7.2; 13.8

[Prieiga internete](#)

14. Aplinkos apsauga

14.9. Piliiečių, visuomeninių organizacijų, kitų juridinių ir fizinių asmenų teisės ir pareigos kontroliuojant valstybės valdymo ir savivaldos institucijų veiksmus (neveikimą) aplinkosaugos srityje

14.9.4. Viešojo intereso aplinkos apsaugos srityje gynimas

Dėl vertinimo, ar suinteresuota visuomenė turi teisę ginčyti leidimus saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams

Apžvelgiamoje administracinėje byloje ginčas kilo dėl Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Miesto ūkio departamento Aplinkos kokybės skyriaus leidimų saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams ir Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos sprendimo „Dėl prašymo pateikimo“ teisėtumo ir pagrįstumo.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjų skundą atmetė, be kita ko, dėl to, kad nenustatė teisinio pagrindo, kuriuo vadovaujantis pareiškėjai galėtų ginti viešąjį interesą teisme, taip pat pareiškėjai nelaikyti suinteresuota visuomene Orhuso konvencijos prasme. Pareiškėjai VŠĮ „Viešojo intereso gynimo fondas“, asociacija „Klaipėdos žalieji“ ir du fiziniai asmenys pateikė apeliacinį skundą.

LVAT vertinimu, pirmosios instancijos teismo nuorodos į Teritorijų planavimo įstatymą, į tai, kad suinteresuota visuomenė turėjo galimybę dalyvauti rengiant detalųjį planą, neturi reikšmės šiai bylai.

Pagal Juridinių asmenų registro išplėstinio išrašo duomenis nustatyta, jog pareiškėjas VŠĮ „Viešojo intereso gynimo fondas“ įregistruotas 2003 m. spalio 1 d., jo tikslai: kultūros ir gamtos išsaugojimas; nacionalinio, pilietinio ir kultūrinio indentiteto vystymas; pilietinis ugdymas, profesinis tobulinimas; savanoriškos veiklos skatinimas ir organizavimas; socialinė pagalba; vietos bendruomenių vystymas; aplinkos, žmogaus ir pilietinių teisių apsauga bei viešojo intereso gynimas. Pagal Juridinių asmenų registro elektroninio sertifikuoto išrašo duomenis nustatyta, jog pareiškėjas asociacija „Klaipėdos žalieji“ įregistruotas 2015 m. vasario 9 d., jo tikslai: saugoti Klaipėdos regiono bei Lietuvos gamtą, žmogaus ir žemės sąveikos darną, padėti išsaugoti ir ginti tokią aplinką, kurioje žmogui būtų saugu ir gera gyventi.

³ 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2913/92, nustatantis Bendrijos muitinės kodeksą, iš dalies pakeistas 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/20.

Teisėjų kolegija, įvertinusi registro duomenis ir pareiškėjų pateiktus įrodymus, patvirtinančius jų veiksmus, susijusius su siekiais skleisti informaciją aplinkosaugos klausimais, vykdyti veiklą aplinkos apsaugos srityje, darė išvadą, kad pareiškėjai yra laikytini juridiniais asmenimis, kurie skatina aplinkos apsaugą, taigi jie turi Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalyje nustatytą teisę kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą.

Sprendžiant, ar pareiškėjai VšĮ „Viešojo intereso gynimo fondas“ ir asociacija „Klaipėdos žalieji“ šiuo atveju turi teisę ginti viešąjį interesą, ginčydami leidimus saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams, pažymėta, kad visuomeninės organizacijos, padedančios spręsti aplinkosaugos problemas, veikiančios pagal nacionalinių įstatymų reikalavimus, turi teisę ginti viešąjį interesą kreipiantis į administracinį teismą srityje, susijusioje su aplinkos elementais (oru, atmosfera, vandeniu, dirvožemiu, žeme, kraštovaizdžiu, gamtos objektais, biologine įvairove), t. y. visuomeninės organizacijos turi teisę ginti viešąjį interesą tik šia apimtimi (LVAT 2004 m. birželio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁷-720/2004; 2004 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁸-988/2004; 2008 m. vasario 29 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A³⁹-210/2008; 2011 m. spalio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵²⁵-2683/2011).

Leidimų sąsąją su aplinkos apsauga pareiškėjai grindė tuo, kad projekte, kuriam išduotas vienas iš leidimų, pradėjus jį įgyvendinti buvo pradėti masiškai kirsti teritorijoje augantys saugomais pripažinti medžiai, dėl ko kilo suinteresuotos visuomenės nepasitenkinimas ir net socialinis konfliktas. Gyventojai grupiniais pareiškimais prieštaravo saugomų želdinių naikinimui ir surinko apie 600 protesto parašų, tačiau pagal projektą numatyti iškirsti medžiai I ir II teritorijose vis tiek buvo iškirsti. Šiuo metu yra numatyta išpjauti dar likusius, vykdomo projekto III teritorijoje esančius medžius bei krūmus. Atsižvelgusi į tai, teisėjų kolegija darė išvadą, kad projekto įgyvendinimas yra susijęs su poveikiu gamtos ištekliams – augalijai (medžiams), taigi leidimai, kuriais leista įgyvendinti projektą, Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalies prasme laikytini sprendimais, susijusiais su aplinkos apsauga ir gamtos išteklių naudojimu.

Teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjai savo suinteresuotumui pagrįsti nurodė pakankamai teisiškai reikšmingų aplinkybių, kurios susijusios su ginčijamų leidimų teisėtumu aplinkosaugos srityje. Atsižvelgdama į tai, teisėjų kolegija konstatavo, kad šiuo atveju pareiškėjai turi teisę kreiptis į teismą dėl leidimų teisėtumo ir pagrįstumo, gindami viešąjį interesą aplinkosaugos srityje, t. y. siekdami išsaugoti projekte numatytus pašalinti želdinius (medžius).

Dėl pirmosios instancijos teismo vertinimo, susijusio su pareiškėjų fizinių asmenų suinteresuotumu bylos baigtimi, pažymėta, kad teismas nevertino pareiškėjų nurodytų individualių aplinkybių, lemiančių išvadą, ar pareiškėjai turi pakankamą interesą nagrinėtoje byloje.

Administracinė byla grąžinta pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2021 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2757-602/2021

Teismo proceso Nr. 3-63-3-00618-2020-4

Procesinio sprendimo kategorijos: 14.9.4; 14.9.5

[Prieiga internete](#)

14.15. Kiti su aplinkos apsauga susiję klausimai

Dėl juridinio asmens privalomo įspėjimo raštu ir protingo termino pažeidimams pašalinti nustatymo, prieš paskiriant ekonominę sankciją

Apžvelgiamoje administracinėje byloje buvo sprendžiama dėl Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos nutarimo „Dėl sankcijos skyrimo juridinio asmens padaryto aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimo byloje“ teisėtumo ir pagrįstumo.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad Aplinkos apsaugos įstatymo 47 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, jog „Nustačius šio įstatymo 55, 57, 76, 93, 94, 107, 109, 112 straipsniuose numatytus pažeidimus, juridinis asmuo įspėjamas raštu ir jam nustatomas protingas terminas nustatytiems pažeidimams pašalinti, kuris negali būti trumpesnis kaip 7 kalendorinės dienos ir ilgesnis kaip 30 kalendorinių dienų. Išimtiniais atvejais pagal motyvuotą juridinio asmens prašymą, atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes, terminas nustatytam pažeidimui pašalinti gali būti vieną kartą pratęstas, tačiau ne daugiau kaip 15 kalendorinių dienų“, o šio straipsnio 3 dalyje – „Jeigu per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą pažeidimas nepašalinamas, pradedama bylos dėl ekonominės sankcijos

skyrimo teiseną“. Taigi šiame teisiniame reguliavime buvo įtvirtintos imperatyvios procedūros, kad nustačius, be kita ko, Aplinkos apsaugos įstatymo 55 straipsnyje nustatytus pažeidimus, juridinis asmuo privalomai įspėjamas raštu ir jam nustatomas protingas terminas nustatytiems pažeidimams pašalinti, o tik tada, jeigu per nustatytą terminą pažeidimas nepašalinamas, pradedama bylos dėl ekonominės sankcijos skyrimo teiseną. Todėl pirmosios instancijos teismo išvados, kad šiuo atveju atsakovas turėjo vadovautis Aplinkos apsaugos įstatymo 47 ir 55 straipsniais, ir pareiškėjas turėjo būti įspėtas raštu bei nurodytas terminas nustatytiems pažeidimams pašalinti, jog nagrinėtu atveju negalėjo būti pradėta ekonominės sankcijos skyrimo teiseną, kadangi atsakovas pirmiausia turėjo skirti pareiškėjui rašytinį įspėjimą bei nurodyti terminą nustatytiems pažeidimams pašalinti, pripažintos tinkamomis.

2021 m. lapkričio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3139-815/2021

Teismo proceso Nr. 3-63-3-01658-2020-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 14.3; 14.15

[Prieiga internete](#)

20. Civilinė atsakomybė už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų

20.2. Civilinės atsakomybės sąlygos

20.2.3. Žala

20.2.3.1. Turtinė žala

Dėl žalos, kildinamos iš traktoriaus registracijos procedūrų pažeidimo, tik po registracijos paaiškėjus, kad traktorius buvo vogtas

Šioje byloje ginčas kilo dėl turtinės žalos, kurią pareiškėja kildino iš traktoriaus registracijos procedūrų pažeidimo, tik po registracijos paaiškėjus, kad traktorius buvo vogtas. Pareiškėja teigė, kad 2013 m. pabaigoje–2014 m. pradžioje perdavė savo broliui D. R. 100 000 Eur, už kuriuos buvo nupirktas traktorius „Fendt 514“ (toliau – Traktorius). D. R. Traktoriaus pardavėjui pirmiausia sumokėjo 5 000 Eur avansą, o likusią Traktoriaus kainą – 95 000 Eur – turėjo sumokėti perleidus Traktoriaus nuosavybės teisę pareiškėjai. Kartu su avansu D. R. perdavė pardavėjui pareiškėjos asmens tapatybės kortelės kopiją, kad būtų parengta Traktoriaus pirkimo–pardavimo sutartis ir Traktorius įregistruotas pareiškėjos vardu Lietuvos Respublikos traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registre (toliau – Registras). 2014 m. liepos mėn. viduryje Traktoriaus pardavėjas atvežė Traktorių bei Marijampolės savivaldybės administracijos (toliau – Administracija, atsakovas) Ūkio departamento Žemės ūkio skyriaus išduotą Traktoriaus registracijos liudijimą (toliau – Registracijos liudijimas), išduotą pareiškėjos vardu, o pardavėjui buvo sumokėta likusi 95 000 Eur suma.

Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad atsakovo veiksmai negali būti laikomi teisėtais, nes ikiteisminiame tyrime buvo nustatyta, jog Administracijos Ūkio departamento Žemės ūkio skyriaus darbuotojas, 2014 m. liepos 11 d. registruodamas Traktorių, pažeidė žemės ūkio ministro 2006 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. 3D-384 patvirtintų Traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registravimo taisyklių 5.1, 6 bei 24 punktus ir Vyriausybės 2006 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 247 patvirtintų Lietuvos Respublikos traktorių, savaeigių ir žemės ūkio mašinų ir jų priekabų registro nuostatų 16.1, 17.1 bei 23 punktus, prašymą užregistruoti Traktorių priėmė ne iš savininko ar įgalioto atstovo, nenuvyko į prašomo registruoti Traktoriaus buvimo vietą, nepatikrino jo techninių bei eksploatacinių duomenų, užregistruodamas Traktorių pareiškėjos vardu, išduodamas Traktoriui valstybinius numerius ir Registracijos liudijimą, įteisino 2013 m. lapkričio 18 d. Danijos Karalystėje pavogtą Traktorių. Tačiau teismas akcentavo, kad taikant atsakomybę CK 6.271 straipsnio pagrindu turi būti konstatuoti ne tik neteisėti atsakovo veiksmai, bet ir žala bei priežastinis ryšys tarp neteisėtų veiksmų ir žalos. Įvertinęs 2014 m. sausio 20 d. sudarytos pirkimo–pardavimo sutarties nuostatas, teismas nustatė, kad Traktoriaus vertė nurodyta 35 000 Eur, pagal sutartį technika perduota pirkėjo naudojimui nuo tos akimirkos, kai sutartis buvo pasirašyta. Pareiškėja teismui nepateikė rašytinių dokumentų ar įrodymų, patvirtinančių 100 000 Eur perdavimą ar minėtos sumos sumokėjimą. Be to, teismas pabrėžė, kad transporto priemonės registracija nelemia nuosavybės teisių santykių atsiradimo ar pasibaigimo, nuosavybės teisiniai santykiai atsiranda pirkimo–pardavimo sutarties pagrindu. Taigi pirmosios instancijos teismas pareiškėjos skundą atmetė padaręs išvadą, kad pareiškėja neįrodė jos reikalaujamos turtinės žalos dydžio bei nėra priežastinio ryšio tarp nurodytos turtinės žalos ir nustatytų Administracijos darbuotojo neteisėtų veiksmų atliekant Traktoriaus registraciją.

Pritardama šioms pirmosios instancijos teismo išvadoms, LVAT teisėjų kolegija pažymėjo, kad ne transporto priemonės registracija, bet pirkimo–pardavimo sutarties sudarymas lėmė pareiškėjos nuostolius, nes sutartimi buvo perduotos nuosavybės teisės j Traktorių. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai nurodė, kad transporto priemonės pirkimo–pardavimo sutartis yra nuosavybės teisės įgijimo pagrindas, o transporto priemonės įregistravimas yra procedūra informacijai apie transporto priemonę susisteminti. Išvada, kad transporto priemonės registracija nelemia nuosavybės teisių santykių atsiradimo ar pasibaigimo, nuosavybės teisiniai santykiai atsiranda pirkimo–pardavimo sutarties pagrindu, yra nuosekliai formuojama teismų praktikoje.

Nors pareiškėja apeliaciniame skunde akcentavo, kad atsakovo darbuotojo neteisėti veiksmai registruojant Traktorių lėmė galutinį atsiskaitymą už įgyjamą daiktą, todėl pareiškėja būtų išvengusi šių nuostolių, jei Traktoriaus registravimo metu būtų paaiškėjusi aplinkybė, kad jis yra pavogtas, teisėjų kolegija atkreipė dėmesį, kad byloje nėra objektyvių duomenų, išskyrus pareiškėjos ir liudytojo, jos brolio, parodymus apie atsiskaitymą už Traktorių po jo registravimo, todėl nėra pagrindo tokius pareiškėjos nuostolius sieti su daikto registracija. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai vertino, kad įrodytomis laikytinos tik Traktoriaus pirkimo–pardavimo sutartyje nurodytos išlaidos – 35 000 Eur, tačiau ši suma buvo sumokėta anksčiau, negu daiktas buvo įregistruotas, todėl patirti nuostoliai negali būti laikomi nulemtais atsakovo darbuotojo neteisėtų veiksmų. Be to, pačios pareiškėjos elgesys, kai asmens dokumentai patikimi kitam asmeniui, didelės pinigų sumos perduodamas be jokio rašytinio patvirtinimo, laikytinas neatitinkančiu minimalių asmeniui taikytinų rūpestingumo ir atsargumo standartų, taigi pačios pareiškėjos elgesys tiek prisidėjo prie nurodomų nuostolių atsiradimo, tiek nulėmė tai, kad nėra galimybės objektyviai įrodyti jų dydį.

Teisėjų kolegija taip pat pažymėjo, kad Traktoriaus identifikavimo duomenys buvo suklastoti tokiu būdu (perkalti visi numerio simboliai), kad atsakovo darbuotojas suklastojimo vizualiai galėjo ir neįtarti, nes šis faktas buvo nustatytas tik specialisto išvada. Byloje nustatytos aplinkybės patvirtino, kad Traktoriumi pareiškėjos brolis naudojosi apie 3 metus, iki 2017 m. gegužės 6 d., atliko technines apžiūras, taigi transporto priemonės identifikavimo duomenų klastojimas nebuvo akivaizdus. Teisėjų kolegija sprendė, kad tokiu atveju net ir netiesioginis priežastinis ryšis tarp atsakovo darbuotojo neteisėtų veiksmų ir pareiškėjos nurodomų patirtų nuostolių laikytinas teisiškai nereikšmingu.

Remiantis nustatytais aplinkybėmis, pareiškėjos apeliacinis skundas atmestas, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2021 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2585-492/2021

Teismo proceso Nr. 3-62-3-01803-2020-0

Procesinio sprendimo kategorija 20.2.3.1

[Prieiga internete](#)

21. Valstybės tarnautojo statuso įgijimas, pasikeitimas, praradimas ir atsakomybė

21.3. Valstybės tarnautojų atleidimas iš pareigų

21.3.8. Nepriekaištingos reputacijos netekimas ar tarnybos pareigūno vardo pažeminimas

Dėl atleidimo iš vidaus tarnybos, kai asmuo neatitinka nustatyto nepriekaištingos reputacijos reikalavimo (yra pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo)

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Viešojo saugumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Tarnyba) vado 2019 m. kovo 27 d. įsakymo, kuriuo pareiškėjas atleistas iš vidaus tarnybos kaip neatitinkantis ginčijamu teisiniu reguliavimu nustatyto nepriekaištingos reputacijos reikalavimo, nes teismo 2011 m. spalio 11 d. baudžiamuoju įsakymu, įsiteisėjusiu 2011 m. lapkričio 3 d., jis buvo pripažintas kaltu dėl BK 235 straipsnio 1 dalyje nustatyto nesunkaus tyčinio nusikaltimo, teistumas už kurį 2013 m. spalio 30 d. panaikintas.

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2019 m. lapkričio 28 d. sprendimu pareiškėjo skundas dėl ginčijamo įsakymo panaikinimo buvo atmestas. LVAT 2020 m. kovo 4 d. nutartimi šį teismo sprendimą paliko nepakeistą.

Konstitucinis Teismas 2021 m. balandžio 14 d. nutarime pagal pareiškėjo individualų skundą pripažino, kad Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto patvirtinimo įstatymu patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto (toliau – Statutas) (2018 m. birželio 29 d. redakcija) 9 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostata

„pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo, nesvarbu, ar teistumas išnyko, ar yra panaikintas“ prieštarauja Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatai „piliečiai turi <...> teisę lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą“, 48 straipsnio 1 dalies nuostatai „kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti darbą“, konstituciniam teisinės valstybės principu.

LVAT 2021 m. rugsėjo 1 d. nutartimi tenkino pareiškėjo prašymą atnaujinti procesą administracinėje byloje.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad administracinėje byloje nėra ginčo dėl to, kad pareiškėjo grįžimo į vidaus tarnybą dieną (2014 m. rugsėjo 11 d.) jis 2011 m. lapkričio 3 d. teismo baudžiamuoju įsakymu jau buvo pripažintas kaltu pagal BK 235 straipsnio 1 dalį.

Dėmesys atkreiptas į tai, kad ginčijamo įsakymo priėmimo dieną nuo baudžiamojo įsakymo priėmimo momento buvo praėjęs nemažas laiko tarpas (2011 m. lapkričio 3 d. – 2019 m. kovo 27 d.), todėl kilo klausimas, ar minimas terminas buvo pakankamas / proporcingas, kad draudimas stoti į valstybės tarnybą galėtų būti nebetaikomas. Teisėjų kolegija nurodė, kad įstatymų leidėjui neišsprendus konkretaus termino klausimo, teismui tenka įvertinti, ar šiuo konkrečiu atveju laikas, praėjęs nuo baudžiamojo įsakymo (lėmusio nepriekaištingos reputacijos praradimą) priėmimo momento, buvo pakankamas tam, kad tolesnis draudimo stoti į valstybės tarnybą taikymas būtų nebesuderinamas su Konstitucijos 33 straipsnio 1 dalies nuostatomis.

Pažymėta, kad vertinant tokio termino pakankamumą / proporcingumą svarbu atsižvelgti ir į EŽTT formuojamas gaires ribojimo užsiimti tam tikra profesija klausimu. EŽTT praktikoje pabrėžiama, kad nepaisant to, jog jokia teisė į darbą (plačiąja prasme), teisė stoti į valstybės tarnybą ar teisė pasirinkti konkrečią profesiją nėra tiesiogiai kildinama iš Konvencijos 8 straipsnio, jame esanti privataus gyvenimo koncepcija iš principo gali apimti ir su profesine sritimi susijusią veiklą (žr., pvz., EŽTT 2021 m. birželio 22 d. sprendimą byloje *Balliktaş Bingöllü prieš Turkiją* (pareiškimo Nr. 76730/12), 56 p.; 2017 m. birželio 27 d. sprendimą byloje *Jankauskas prieš Lietuvą* (pareiškimo Nr. 50446/09), 56–57 p.; 2017 m. rugsėjo 5 d. sprendimą byloje *Bărbulescu prieš Rumuniją* (pareiškimo Nr. 61496/08), 71 p.; 2012 m. gegužės 15 d. sprendimą byloje *Fernandez Martinez prieš Ispaniją* (pareiškimo Nr. 56030/07), 110 p.), kadangi ji apima asmens teisę sukurti ir plėtoti santykius su kitais asmenimis, įskaitant profesinėje ar komercinėje srityse (žr., pvz., EŽTT 1992 m. gruodžio 16 d. sprendimą byloje *Niemietz prieš Vokietiją* (pareiškimo Nr. 13710/88), 29 p.). Ribojimas užsiimti tam tikra profesija gali paveikti privatų gyvenimą, kaip jis suprantamas pagal Konvencijos 8 straipsnį (žr., pvz., EŽTT 2004 m. spalio 27 d. sprendimą byloje *Sidabras ir Džiautas prieš Lietuvą* (pareiškimų Nr. 55480/00 ir 59330/00), 47 p.; 2017 m. birželio 27 d. sprendimą byloje *Lekavičienė prieš Lietuvą* (pareiškimo Nr. 48427/09), 37 p.). Tai reiškia, kad šioje srityje taikomi ribojimai turi atitikti tam tikras sąlygas – jie turi būti nustatyti įstatymo, turėti vieną ar daugiau teisėtų tikslų ir būti būtini demokratinėje visuomenėje (žr., pvz., EŽTT 2006 m. kovo 23 d. sprendimą byloje *Campagnano prieš Italiją* (pareiškimo Nr. 77955/01), 57 p.).

Pabrėžta, jog spręsdamas savo esmę panašų klausimą, susijusį su ribojimu nepriekaištingą reputaciją dėl ankstesnio teistumo praradusiems asmenims užsiimti advokato veikla, EŽTT jau yra išaiškinęs, kad toks veiksmas priylgsta įsikišimui į naudojimąsi teise į privataus gyvenimo gerbimą Konvencijos 8 straipsnio požiūriu (konkrečiu atveju pašalinimu iš advokatūros padaryta įtaka asmenų reputacijai ir profesiniams santykiams (žr. EŽTT sprendimus bylose *Lekavičienė prieš Lietuvą*, 47 p.; *Jankauskas prieš Lietuvą*, 70 p.), tačiau tai nebūtinai reiškia Konvencijos 8 straipsnio pažeidimą. Vertinant tokio ribojimo taikymą, EŽTT dėmesys atkreipiamas ir į ypatingą vaidmenį, atliekamą tos profesijos atstovų, jų profesijai keliamų reputacijos reikalavimų svarbą, ir į neišvengiamai kylančius padarinius, kurių asmuo sulaukia padaręs tam tikrą nusikalstamą veiką (žr. EŽTT sprendimus bylose *Lekavičienė prieš Lietuvą*, 51–53 p.; *Jankauskas prieš Lietuvą*, 74–76, 80 p.). Be to, vien paties teistumo išnykimo faktas nėra savaime laikomas ir nepriekaištingos reputacijos atgavimu, o laikotarpis, turintis praeiti nuo nusikalstamos veikos padarymo iki reputacijos atgavimo, paties teismo nebuvo konkrečiai apibrėžtas ir to pakako, jeigu nacionalinėje jurisdikcijoje nebuvo apskritai paneigta teisė pareiškėjai ateityje kreiptis dėl priėmimo į advokatūrą arba kreiptis į teismą dėl reputacijos atgavimo fakto persvarstymo (žr. EŽTT sprendimą byloje *Lekavičienė prieš Lietuvą*, 55 p.). Aptarti EŽTT išaiškinimai *mutatis mutandis* reikšmingi ir šios bylos kontekste, atliekant draudimo stoti į valstybės tarnybą termino pakankamumo / proporcingumo vertinimą.

Teisėjų kolegija pažymėjo, kad einant pareigas vidaus tarnybos sistemoje, kuri susijusi ir su viešosios tvarkos užtikrinimu, nusikaltimų prevencija, teisei priešingą veiką įvykdžiusių asmenų persekiojimu, iš principo būtų ydinga situacija, kai šias ir kitas įstatymų leidėjo priskirtas funkcijas atliekantis pareigūnas pats būtų teistas (t. y. jo atžvilgiu būtų priimtas ir įsiteisėjęs nuosprendis ar baudžiamasis įsakymas). Teisėjų kolegijos vertinimu, aptariamam atveju praėjusio laiko tarpo nepakako vidaus tarnybos santykių tęstinumo galimybei.

Statuto 9 straipsnio 2 dalies 1 punkte (redakcija, galiojusi 2019 m. kovo 27 d.) buvo numatyta, kad asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis „pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo, nesvarbu, ar teistumas išnyko, ar yra panaikintas, arba pripažintas kaltu dėl kitos nusikalstamos veikos padarymo ir nuo teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo 5 metai, arba turi teistumą dėl padaryto nusikaltimo“. Statuto 9 straipsnio 2 dalies 1 punkto nuostata „pripažintas kaltu dėl tyčinio nusikaltimo padarymo, nesvarbu, ar teistumas išnyko, ar panaikintas“ Konstitucinio Teismo 2021 m. balandžio 14 d. nutarimu visam laikui buvo pašalinta iš Lietuvos teisės sistemos ir niekada nebegalės būti taikoma. Tačiau liko galioti nuostata, kad asmuo nelaikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis pripažintas kaltu dėl kitos nusikalstamos veikos padarymo ir nuo teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo 5 metai, arba turi teistumą dėl padaryto nusikaltimo. Minėta nuostata įstatymų leidėjas įtvirtino draudimą stoti į vidaus tarnybą, jeigu asmuo yra: 1) pripažintas kaltu dėl kitos nusikalstamos veikos padarymo ir nuo teismo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo 5 metai, arba 2) turi teistumą dėl padaryto nusikaltimo. Esant vienai iš šių aplinkybių, galimybė stoti į vidaus tarnybą yra paneigiama.

Teisėjų kolegija vertino, kad įstatymų leidėjas neatėmė galimybės asmeniui apskritai stoti į valstybės tarnybą, kai yra padaromas kitas ne tyčinis nusikaltimas ir nuo jo padarymo bei nuosprendžio įsiteisėjimo dienos yra praėję daugiau negu 5 metai, t. y. teisėkūros subjektas nubrėžė atitinkamą terminą, nuo kurio asmuo yra tinkamas vidaus tarnybai, nepaisant praeityje padarytos teisei priešingos veikos.

Nurodytas terminas, kai yra draudžiama stoti į vidaus tarnybą padarius ne tyčinį nusikaltimą, yra vienas iš teisinių pagrindų, įgalinantis teigti, jog padarius tyčinį nusikaltimą draudimo terminas stoti į vidaus tarnybą turėtų būti bent jau netrumpesnis (nors ir jokia būdu ne toks, kuris trukytų visą gyvenimą). Be to, kaip jau buvo pažymėta, vidaus tarnybos pareigūnui keliami aukšti reikalavimai, *inter alia* susiję ir su pačios tarnybos specifika, todėl atsižvelgiant į šias bei kitas nutartyje minimas aplinkybes, nurodytą EŽTT praktiką, teisėjų kolegijos vertinimu, pareiškėjo prašymas negalėjo būti tenkinamas.

2021 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-3921-556/2021

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01629-2019-3

Procesinio sprendimo kategorija 21.3.8

[Prieiga internete](#)

29. Nacionalinių, Europos Sąjungos ir užsienio institucijų finansinė parama

29.7 Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

Dėl subsidijos darbo užmokesčiui prastovų laikotarpiui skyrimo

Apžvelgiamoje byloje ginčas *inter alia* kilo dėl Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Užimtumo tarnyba) Panevėžio klientų aptarnavimo departamento 2020 m. liepos 14 d. įsakymo „Dėl remiamojo įdarbinimo priemonės dėl Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalyje nustatytos subsidijos darbo užmokesčiui gauti įgyvendinimo“ (toliau – Įsakymas) dalies, kuria nuspręsta įtraukti UAB „Darbius“ į sąrašą darbdavių, kuriems neskirta subsidija darbo užmokesčiui prastovų laikotarpiui.

UAB „Darbius“ nurodė, kad 2020 m. kovo 25 d. ir 2020 m. balandžio 27 d. sudarė susitarimus su kitomis bendrovėmis dėl tam tikro skaičiaus darbuotojų perkėlimo ir laikinojo įdarbinimo paslaugų teikimo. Buvo susitarta, kad su įmonėmis sudarytos darbuotojų darbo sutartys šalių susitarimu bus nutrauktos ir sudarytos naujos laikinojo darbo sutartys su pareiškėju. Laikinieji darbo naudotojai, atsižvelgę į mažėjančius darbus dėl Lietuvos Respublikoje paskelbto karantino, pranešė pareiškėjui apie poreikį skelbti prastovas darbuotojams, todėl remdamasis šiais pranešimais UAB „Darbius“ nustatyta tvarka paskelbė prastovas darbuotojams. Pareiškėjas 2020 m. birželio 15 d. pateikė Užimtumo tarnybai pasiūlymą įgyvendinti remiamojo įdarbinimo priemonę dėl Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalyje nustatytos subsidijos darbo užmokesčiui gavimo ir prašymą išmokėti subsidiją darbo užmokesčiui už įsakymuose nurodytus darbuotojus, kuriems DK 47 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytu atveju paskelbta prastova. Pareiškėjas 2020 m. liepos 17 d. gavo Įsakymą, kuriuo buvo atsisakyta išmokėti prašomą subsidiją. Pareiškėjo teigimu, Įsakymas yra nepagrįstas, nes joks teisės aktas, įskaitant ir Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalį, nenumato, jog subsidijos nemokamos darbdaviams, įdarbinusiems darbuotojus paskelbto karantino bei ekstremalios situacijos metu.

Pirmosios instancijos teismas pareiškėjo skundą atmetė. Išanalizavęs Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalyje įtvirtintas nuostatas, pirmosios instancijos teismas priėjo prie išvados, kad įstatymų leidėjas šiomis

nuostatomis nustatė, jog subsidija gali būti mokama darbdaviui, kuris dėl Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino prastovą paskelbė tiems užimtiems asmenims, su kuriais darbo sutartys jau buvo sudarytos iki Vyriausybės paskelbto ekstremaliosios situacijos ir (ar) karantino dienos, nagrinėtu atveju – dėl šalyje paskelbto karantino.

LVAT teisėjų kolegija, sistemiškai bei teleologiškai vertindama Užimtumo įstatymo 41 straipsnio 2¹ dalyje įtvirtintas nuostatas, pripažino pagrįsta pirmosios instancijos teismo išvadą, kad subsidijos skiriamos tu darbuotojų, kurių darbo vietos egzistavo pas konkrety darbdavį iki ekstremalios situacijos ar karantino paskelbimo ir yra toliau išlaikomos tokios situacijos ar karantino metu, darbo užmokesčiui subsidijuoti.

Byloje nustačius, kad Bendrovė prašė skirti subsidijas darbuotojų, su kuriais darbo sutartys buvo sudarytos po Vyriausybės sprendimo paskelbti karantiną, darbo užmokesčiui, t. y. prašyme nurodytos aplinkybės neatitiko teisės aktais nustatytų sąlygų, pripažinta, kad prašymas buvo pagrįstai netenkintas.

Pažymėjusi, kad pagal oficialiąją konstitucinę doktriną įstatymų leidėjas turi plačią diskreciją pasirinkti socialinės paramos rūšis bei nenustačiusi apžvelgiamos įdarbinimo priemonės neatitikties proporcingumo principui, LVAT teisėjų kolegija atmetė pareiškėjo UAB „Darbius“ apeliacinį skundą, o pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.

2021 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2624-552/2021

Teismo proceso Nr. 3-65-3-00339-2020-6

Procesinio sprendimo kategorija 29.7

[Prieiga internete](#)

30. Energetika

30.1. Elektros energetika

30.5. Kiti su energetika susiję klausimai

Dėl teisės gauti informaciją iš Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos

Apžvelgiamoje byloje pareiškėjas kreipėsi į teismą prašydamas panaikinti Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) 2020 m. rugsėjo 11 d. raštą Nr. R2-(TT)-4954 „Dėl Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo sprendimo administracinėje byloje Nr. A-3227-968/2020 vykdymo“ (toliau – Raštas) ir įpareigoti atsakovą iš naujo išnagrinėti jo prašymą, laikantis LVAT 2020 m. kovo 25 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A-3227-968/2020 pateikto išaiškinimo.

Skunde paaiškino, jog jis negali kreiptis į teismą dėl jam padarytos turpinės ir neturpinės žalos, susijusios su permokomis už šilumą ir karštą vandenį, atlyginimo, nes atsakovas atsisakė pateikti jam reikalingą informaciją – 2016 m. rugsėjo 14 d. planinio patikrinimo aktą Nr. S3-1 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Vilniaus energija“ (toliau – Patikrinimo aktas). Pareiškėjas teigė, kad atsakovas netinkamai vertino minėtame 2020 m. kovo 25 d. teismo sprendime (jo 23 ir 24 p.) pateiktus išaiškinimus bei Rašte neteisingai konstatavo, jog visa Patikrinimo akte ir jo išvadose esanti informacija yra komercinė (gamybinė) paslaptis ir konfidenciali informacija, dėl ko pakartotinai atsisakė pateikti pareiškėjui jo prašomą informaciją. Patikrinimo aktas ir jame pateiktos išvados parengtos paties atsakovo, todėl jose nėra jokios komercinės (gamybinės) paslapties.

Dėl argumento, kad ginčijamas Raštas negalėjo būti ginčo objektu administraciniame teisme, teisėjų kolegija pažymėjo, kad juo, iš naujo išnagrinėjus pareiškėjo prašymą, buvo užbaigta prašymo nagrinėjimo procedūra, tai – ne tarpinis procedūrinis dokumentas, todėl toks administracinis aktas sukelia teises pasekmes ir gali būti ginčo administraciniame teisme objektu, taigi apeliacinių skundų reikalavimai nutraukti administracinę bylą atmesti.

Teisėjų kolegija, spręsdama dėl Rašto teisėtumo ir pagrįstumo, atkreipė dėmesį į tai, kad Rašte suformuluotas sprendimas nepateikti pareiškėjui Patikrinimo akto yra grindžiamas vienintele aplinkybe – tuo, kad Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016 m. spalio 31 d. nutartimi administracinėje byloje Nr. el-9719-426/2016 pripažino bylos medžiagą (įskaitant Patikrinimo aktą) nevieša ir neteiktina susipažinti ir kopijuoti kitiems asmenims, išskyrus ją pateikusiai UAB „Vilniaus energija“ ir jos atstovams bei Komisijai ir jos atstovams.

Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnio 3 dalyje (2009 m. liepos 17 d. įstatymo Nr. XI-354 redakcija) įtvirtinta, jog valdyba nustato informaciją, kuri laikoma bendrovės komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija. Komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija negali būti laikoma informacija, kuri pagal šį ir kitus įstatymus turi būti vieša. Taigi, pagal nurodytą teisinį reguliavimą, tam, kad šiuo

pagrindu informaciją būtų galima laikyti „komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija“, turi būti bendrovės įstatuose (Akcinijų bendrovių įstatymo 4 str.) nustatyta tvarka priimtas valdybos sprendimas, o informacija, kuri pagal įstatymus yra vieša, apskritai negali būti pripažinta „komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija“. UAB „Vilniaus energija“ yra šilumos tiekėjas. Šilumos ūkio įstatyme nustatyta, kad šilumos tiekėjų informacija, susijusi su jų licencijuojama veikla ar veikla, kurios kainos reguliuojamos, yra vieša.

Apžvelgiamame sprendime padaryta išvada, kad šilumos tiekėjų informacija, susijusi su jų licencijuojama veikla ar veikla, kurios kainos reguliuojamos, yra vieša, todėl konkrečios bendrovės valdyba tokios informacijos negali pripažinti „bendrovės komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija“, nes tai padariusi ji pažeistų Akcinijų bendrovių įstatymo 34 straipsnio 3 dalyje *expressis verbis* (tiesiogiai, aiškiais žodžiais) įtvirtintą draudimą komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija laikyti informaciją, kuri pagal įstatymus turi būti vieša. Atitinkamai Taryba, vertindama, ar konkretūs jos priimami dokumentai (šiuo atveju – Komisijos 2016 m. rugsėjo 26 d. nutarimas ir Patikrinimo aktas) gali būti pripažinti konfidencialiais, dėl to neskelbtinai viešai ir neteiktinai susipažinti suinteresuotiems asmenims (*inter alia* vartotojams), privalo įvertinti, ar visa tuose dokumentuose nurodyta informacija pagrįstai pripažinta „komercine (gamybine) paslaptimi ir konfidencialia informacija“ ir ar tokia informacija neturi būti laikoma vieša pagal įstatymus (*inter alia* pagal Šilumos ūkio įstatymo 22 str. 4 d. ir 34 str. 3 d.).

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad nagrinėtu atveju atsakovas Rašte atsisakymą pateikti pareiškėjui prašomą Patikrinimo aktą grindė tik aplinkybe, jog administracinių bylų medžiaga, į kurios sudėtį patenka ir Patikrinimo aktas, buvo pripažinta nevieša. Atsakovas Rašte nekvestionavo savo kompetencijos nagrinėti tokį pareiškėjo prašymą arba pareiškėjo teisės ir teisėto intereso gauti prašomą informaciją, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai plačiau nepasisakė šiais aspektais. Kaip teisingai pažymėjo pirmosios instancijos teismas, atsakovas Rašte neįvertino pareiškėjo prašymui išnagrinėti reikšmingų aplinkybių, neatsižvelgė į minėtame LVAT sprendime pateiktus išaiškinimus įvertinti, ar visa Patikrinimo akte nurodyta informacija laikytina komercine paslaptimi, ar minėtame dokumente nėra informacijos, kuri turėtų būti laikoma vieša ir prieinama vartotojams pagal Šilumos ūkio įstatymą, iš esmės apsiribodamas formaliais teiginiais. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai pabrėžė, kad Patikrinimo aktas yra paties atsakovo priimtas dokumentas (kitaip tariant, atsakovas Patikrinimo aktą gavo ir / arba su jo turiniu susipažino ne dėl įvykusio teismo proceso, t. y. ne dalyvaudamas teismo procese arba turėdamas teisę susipažinti su bylos medžiaga (Komercinių paslapčių teisinės apsaugos įstatymo 5 str. 3 d.), todėl bylos medžiagos pripažinimas nevieša savaime nereikia besąlyginio draudimo jam disponuoti minėtame dokumente nurodyta informacija. Taigi aplinkybė, kad Patikrinimo aktas kai kuriose administracinėse bylose buvo pripažintas nevieša bylos medžiaga, savaime nėra pakankamas pagrindas atsisakyti pateikti pareiškėjui šį jo prašomą aktą, o Raštas, kuris buvo pagrįstas išimtinai tik šia aplinkybe, laikytinas netinkamai motyvuotu, t. y. neatitinkančiu Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies (2014 m. lapkričio 11 d. įstatymo Nr. XII-1317 redakcija) reikalavimų, todėl neteisėtu ir nepagrįstu.

Panaikinus Raštą, pareiškėjo 2016 m. rugsėjo 28 d. prašymo nagrinėjimo procedūra liko neužbaigta, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai įpareigojo atsakovą pašalinti padarytą pažeidimą, t. y. iš naujo išnagrinėti šį pareiškėjo prašymą. VAĮ išdėsčius nauja redakcija (2020 m. gegužės 28 d. įstatymo Nr. XIII-2987 redakcija), kuri įsigaliojo 2020 m. lapkričio 1 d., 8 straipsnio nuostatos iš esmės pasikeitė (šiuo metu minėta teisės norma reglamentuoja viešojo administravimo subjektų administracijos struktūrą), tačiau reikalavimas tinkamai motyvuoti administracinį sprendimą neišnyko: jis ne tik tiesiogiai įtvirtintas VAĮ (žr. 10 str. 5 d.), bet ir kyla iš bendrųjų teisės principų, pavyzdžiui, teisėtumo ir gero administravimo principų.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas tinkamai aiškino ir taikė materialiosios ir proceso teisės normas, todėl pagrįstai tenkino pareiškėjo skundą. Atsižvelgiant į tai, atsakovo ir trečiojo suinteresuoto asmens apeliaciniai skundai atmesti, o pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas.

2021 m. lapkričio 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-3069-629/2021

Teismo proceso Nr. 3-61-3-03229-2020-3

Procesinio sprendimo kategorija 30.5

[Prieiga internete](#)

33. Finansų rinkų priežiūra

Dėl Piktnaudžiavimo rinka reglamento 7 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų viešai neatskleistos informacijos požymių: informacijos konkretumo ir didelio poveikio akcijų kainai
Dėl baudos už Piktnaudžiavimo rinka reglamento skyrimo tvarkos taikymo laiko požūriui

Apžvelgiamoje byloje ginčas kilo dėl Lietuvos banko valdybos 2019 m. gegužės 14 d. nutarimo Nr. 03-95 „Dėl L. S. padaryto teisės pažeidimo“ (toliau – Nutarimas), kuriuo pripažinta, kad pareiškėjas pažeidė Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (toliau – Reglamentas) 14 straipsnio a ir b punktų reikalavimus, ir už tai jam paskirta 200 000 Eur bauda, teisėtumo ir pagrįstumo. Pirmosios instancijos teismas iš dalies tenkino pareiškėjo skundą, sumažindamas pareiškėjui paskirtą baudą iki 25 000 Eur. Apeliacinius skundus pateikė tiek pareiškėjas, tiek atsakovas.

Išplėstinė teisėjų kolegija nagrinėjo pareiškėjo apeliaciniame skunde pateiktus argumentus, susijusius su nustatyto pažeidimo padarymu, taip pat su baudos skyrimu susijusius abiejų šalių argumentus.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad Reglamento 7 straipsnio 1 dalis nustato keturis viešai neatskleistos informacijos požymius: (i) informacija yra konkretaus pobūdžio, (ii) informacija nėra atskleista viešai, (iii) informacija yra tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su emitentu arba tam tikra finansine priemone ir (iv) informaciją atskleidus viešai tai galėtų turėti didelio poveikio tų finansinių priemonių kainai. Pareiškėjas apeliaciniame skunde ginčijo dviejų požymių – (i) informacija yra konkretaus pobūdžio ir (iv) informaciją atskleidus viešai galėtų turėti didelio poveikio tų finansinių priemonių kainai – nustatymo pagrįstumą.

Pareiškėjas nesutiko su Lietuvos banko konstatuota aplinkybe, jog 2018 m. kovo 8 d. derybos tarp UAB „Baltic Holding“ ir Investuotojų asociacijos įgijo konkretumo, nes šią dieną UAB „Baltic Holding“ sudarė sutartį su advokatų kontora „Ellex Valiūnas ir partneriai“. Pareiškėjo nuomone, derybos dėl sutarties tarp smulkiųjų investuotojų ir UAB „Baltic Holding“ neturėjo konkretumo iki pat 2018 m. balandžio 29 d. LVAT pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai dėl 2018 m. kovo 8 d. įvykusio pokyčio derybose, joms įgijus Reglamento 7 straipsnio 1 dalies pažeidimui reikšmingo konkretumo, taip pat konstatavo, kad paties pareiškėjo Lietuvos banko tyrimo metu išreikšta pozicija, jog ginčijama informacija buvo svarbi kitiems investuotojams, atskleidžia tai, kad pareiškėjas suprato, jog jis disponuoja informacija, kuri yra reikšminga priimant investicinius sprendimus, ir ją pasinaudojo.

Pareiškėjas taip pat nesutiko su Lietuvos banko konstatuota aplinkybe, kad jam buvo žinoma informacija, galėjusi turėti didelį poveikį akcijų kainai (žr. Reglamento 7 str. 1 d.). Išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad kaip matyti iš Reglamento 7 straipsnio 4 dalies, informacija, kuri, ją atskleidus viešai, galėtų turėti didelį poveikį finansinių priemonių, su jomis susijusių išvestinių finansinių priemonių, su jomis susijusių biržos prekių neatidėliotinių sandorių sutarčių ar apyvartiniais taršos leidimais pagrįstų aukcione parduodamų produktų kainoms – tai informacija, kuria sumanus investuotojas būtų linkęs pasinaudoti priimdamas sprendimus dėl investicijų. LVAT vertinimu, pirmosios instancijos teismas pagrįstai, aiškindamas informacijos, kuria sumanus investuotojas būtų linkęs pasinaudoti, sampratą, teikė nuorodą į Reglamento preambulės 14–15 punktus, be kita ko, pabrėždamas, jog apdairūs investuotojai savo investicinius sprendimus grindžia jau turima informacija, t. y. *ex ante* (iš anksto) turima informacija.

LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pabrėžė, kad nagrinėtu atveju lemiamą reikšmę turi faktinėmis aplinkybėmis ir teisiniais motyvais pagrįstas priežiūros institucijos – Lietuvos banko – vertinimas, kaip apdairūs investuotojas būtų linkęs atsižvelgti į tam tikrą informaciją, priimdamas investicinį sprendimą. Šiuo aspektu iš Nutarimo matyti, kad Lietuvos bankas nurodė, jog sandorio dėl reikšmingo kiekio (10,87 proc.) smulkiųjų investuotojų turimų AB „Žemaitijos pienas“ akcijų įgijimo sudarymas su AB „Žemaitijos pienas“ kontroliuojančiais asmenimis reikštų reikšmingai padidintą kontroliuojančių asmenų turimą akcijų paketą, o tai yra laikytina svarbia informacija visiems investuotojams. Antra, derybų dėl reikšmingo kiekio (10,87 proc.) smulkiųjų investuotojų turimų AB „Žemaitijos pienas“ akcijų pardavimo nutrūkimas reikštų reikšmingą smulkiųjų investuotojų derybinės pozicijos silpnėjimą, taigi ir galimybę parduoti turimas akcijas už palankesnę kainą. Trečia, pats pareiškėjas patvirtino, kad tokio pobūdžio informaciją apie planuojamą sandorį jis vertintų kaip galimybę, būnant smulkiuoju investuotoju, parduoti turimas akcijas už didesnę kainą. Taigi, tokiu vertinimu Lietuvos bankas pagrįdė prielaidą, kad *ex ante* turima informacija apie planuojamą sudaryti sandorį galėjo turėti poveikį AB „Žemaitijos pienas“ akcijų kainoms. Išplėstinė teisėjų kolegija nematė pagrindo abejoti šiuo konkrečiu, motyvuotu Lietuvos banko atliktu vertinimu.

Be to, pasak LVAT, papildomai Lietuvos bankas pagrįdė ir *ex post* (po to, po veiksmo) informaciją, kuria gali būti naudojama norint patvirtinti prielaidą, kad *ex ante* informacija galėjo turėti poveikį kainoms.

Apžvelgiamoje byloje ginčas taip pat kilo dėl Nutarimu skirtos poveikio priemonės – baudos – pagrįstumo. Lietuvos bankas ginčijo pirmosios instancijos teismo išvadą, kad nagrinėtoje situacijoje taikytinas 2018 m. liepos 10 d. Lietuvos banko valdybos nutarimu Nr. 03-126 „Dėl baudų apskaičiavimo aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Baudų apskaičiavimo aprašas (toliau – Aprašas). Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu, Aprašo taikymo pareiškėjo situacijoje klausimas priklauso nuo teisės galiojimo laike taisyklių taikymo konkrečioje situacijoje. Aprašas įsigaliojo 2018 m. liepos 11 d., taigi, po Lietuvos banko nustatytų pažeidimų sudėtį sudarančių pareiškėjo veiksmų atlikimo. Byloje ginčytas Nutarimas priimtas 2019 m. gegužės 14 d., taigi, po Aprašo įsigaliojimo momento. Todėl byloje būtina atsakyti į klausimą, ar Aprašo nuostatos taikytinos pareiškėjui. Įvertinusi aktualią konstitucinę ir administracinę jurisprudenciją, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija pažymėjo, kad byloje būtina patikrinti, ar pritaikius naują, Nutarimo priėmimo metu galiojusį teisinį reguliavimą – įskaitant Aprašą – nelengvėtų pareiškėjo teisinė padėtis.

Lietuvos bankas apeliaciniame skunde nurodė, kad Aprašu įtvirtintos baudų skaičiavimo tvarkos taikymas pareiškėjo padėtį pablogintų. Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi atsakovo pateiktus argumentus ir faktines bylos aplinkybes, pažymėjo, kad yra du esminiai klausimai, į kuriuos turi būti atsakyta, vertinant, kuris teisinis režimas pareiškėjui būtų palankesnis. Pirma, koks pažeidimo tipas – mažareikšmis, lengvas, apysunkis, sunkus ar labai sunkus – remiantis Aprašo 6 punktu, kvalifikuotinas pareiškėjo atveju. Šis įvertinimas darytų tiesioginę įtaką nustatant bazinį baudos dydį. Antra, reikia įvertinti lengvinančių aplinkybių buvimą byloje, kurių buvimas / nebuvimas lemtų ir konkretesnį baudos, remiantis pažeidimo padarymo metu ir Nutarimo priėmimo metu galiojusiomis taisyklėmis, dydį. Lietuvos bankas nurodė, kad pareiškėjo atžvilgiu nenustatyta lengvinančių aplinkybių, taigi, nėra galimybės ir reikšmingai mažinti baudos dydžio, lyginant ją su nustatytuoju baziniu dydžiu. Tuo tarpu pirmosios instancijos teismas nustatė lengvinančias aplinkybes. Išplėstinė teisėjų kolegija vertino abu minėtus aspektus.

Įvertinusi faktines bylos aplinkybes, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija nesutiko su pirmosios instancijos teismo išvada dėl byloje nagrinėto pažeidimo mažareikšmiškumo. Konstatavusi, kad pažeidimas negali būti laikomas mažareikšmiu, Aprašo 6 punkto pagrindu, atsižvelgusi į pažeidimo sunkumą, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, jog taikant Aprašo nuostatas jis galėtų būti pripažįstamas lengvu arba apysunkiu. Net ir tuo atveju, jei pažeidimas būtų pripažintas lengvu, taikytinas būtų Aprašo 9.1.2 punktas – nustatant bazinį baudos dydį 10 procentų maksimalios baudos, t. y. 500 000 Eur. Taigi, esminis klausimas yra tai, ar, remiantis antrajame ir trečiajame Aprašo skirsnyje numatytu antruoju baudos apskaičiavimo etapais, būtų pagrindas mažinti bazinį baudos dydį.

Išplėstinė teisėjų kolegija nematė pagrindo konstatuoti atsakomybę lengvinančių aplinkybių. Nekonstatavusi lengvinančių aplinkybių, LVAT išplėstinė teisėjų kolegija vertino, kad pirmosios instancijos teismo vertintos kitos aplinkybės, nulėmusios baudos sumažinimą nuo 200 000 Eur iki 25 000 Eur, buvo susijusios su galutiniu baudos individualizavimo etapu. Taigi, išplėstinė teisėjų kolegija konstatavo, kad atsižvelgus į nagrinėtos bylos aplinkybes, ypač tai, kad nagrinėtu atveju nėra aiškaus faktinio pagrindo konstatuoti atsakomybę lengvinančių aplinkybių pareiškėjo atžvilgiu, po pažeidimo padarymo įsigaliojęs teisinis reguliavimas negali būti vertinamas kaip švelninantis pareiškėjo padėtį. Todėl nagrinėtu atveju nebuvo pagrindo pareiškėjui taikyti Nutarimo priėmimo metu galiojusį Lietuvos banko įstatymu ir Aprašu įtvirtintų baudos skyrimo taisyklių, užtikrinant principo *lex retro non agit* (įstatymas neturi grįžtamosios galios) taikymą.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi visas reikšmingas faktines aplinkybes, konstatavo, kad nagrinėtoje byloje, atsižvelgiant į pareiškėjo padaryto pažeidimo pobūdį, jo individualią situaciją, padaryto pažeidimo įtaką finansinių rinkų skaidrumui ir patikimumui ir kitus nutartyje įvardytus veiksnius, yra pagrindas iš dalies tenkinti atsakovo apeliacinį skundą, pakeičiant pirmosios instancijos teismo sprendimą – nustatant pareiškėjui skirtos sankcijos dydį 150 000 Eur.

Išplėstinės teisėjų kolegijos 2021 m. lapkričio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2503-629/2021
Teisminio proceso Nr. 3-61-3-02258-2019-2
Procesinio sprendimo kategorijos: 1.2.3; 33
[Prieiga internete](#)

41. Kiti ginčai viešojo administravimo srityje

Dėl atsisakymo pateikti dokumentus (statinio projektus), kurie laikytini autorių teisių objektu

Apžvelgiamoje administracinėje byloje ginčas kilo dėl Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos sprendimo teisėtumo ir pagrįstumo bei atsakovo įpareigojimo atlikti atitinkamus veiksmus.

Byloje nustatyta, kad ginčijamu sprendimu pareiškėjui atsisakyta pateikti jo prašyme prašomus dokumentus, t. y. projektą IV ir projektą III. Sprendime nurodoma, kad atsisakoma pareiškėjui pateikti jo prašomus dokumentus, nes prašomi pateikti dokumentai laikytini autorių teisių objektu, o atsakovui nėra išimtinė teisė perduoti projektai viešam rodymui ir kopijų platinimui tretiesiems asmenims. Nurodoma, kad su projektais galima susipažinti atvykus į vietą, tačiau be projektų autoriaus sutikimo jie negali būti atgaminami ir platinami.

Ginčo teisiniams santykiams taikytino Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. To paties įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje be kita ko nustatyta, jog šis įstatymas netaikomas dokumentams, į kuriuos trečiosios šalys turi pramoninės nuosavybės, autorių, gretutines ar duomenų bazių gamintojų (*sui generis*) teises (toliau – intelektinės nuosavybės teisės) (2 p.), bei dokumentams, kuriuos teikti draudžia įstatymai ar jų pagrindu priimti kiti norminiai teisės aktai, įskaitant dokumentus, kurie nėra prieinami dėl nacionalinio ar visuomenės saugumo, šalies gynybos interesų, statistinių duomenų slaptumo, komercinio konfidencialumo arba kurie sudaro valstybės, tarnybos, banko, komercinę, profesinę paslaptį (3 p.)

Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo 4 straipsnio 1 dalis nustato, kad autorių teisių objektai – originalūs literatūros, mokslo ir meno kūriniai, kurie yra kokia nors objektyvia forma išreikštas kūrybinės veiklos rezultatas. To paties įstatymo 4 straipsnio 2 dalies 9 punkte nustatyta, kad autorių teisių objektu pripažįstami architektūros kūriniai (pastatų ir kitų statinių projektai, brėžiniai, eskizai ir modeliai, taip pat pastatai ir kiti statiniai).

Įvertinusi bylos faktines aplinkybes ir aptartą teisinį reguliavimą, įskaitanti ir aktualias Statybos įstatymo nuostatas, teisėjų kolegija konstatavo, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai nusprendė, jog pareiškėjo prašomi pateikti dokumentai yra statinio projektai, kuriems taikomos Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo nuostatos. Tai sudarė pagrindą ginčytą sprendimą atsisakyti pateikti pareiškėjo prašyme prašomus dokumentus dėl to, kad dokumentai laikytini autorių teisių objektu, pripažinti teisėtu ir pagrįstu.

Pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktas nepakeistas, o apeliacinis skundas atmestas.

2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2491-502/2021

Teismo proceso Nr. 3-61-3-01075-2020-0

Procesinio sprendimo kategorija 41

[Prieiga internete](#)

II. Administracinių bylų teisena

43. Teisė kreiptis į teismą ir jos realizavimas

43.3. Skundo priėmimas ir trūkumų šalinimas

43.3.1. Skundo laikymas nepaduotu nepašalinus trūkumų

Dėl atsakovo gyvenamosios vietos nurodymo teikiant prašymą priteisti vietinę rinkliavą

Pareiškėjas VšĮ Šiaulių regiono atliekų tvarkymo centras atskiruoju skundu ginčijo pirmosios instancijos teismo nutarties, kuria pareiškėjo skundas laikytas nepaduotu nepašalinus trūkumų, teisėtumą ir pagrįstumą.

Pirmosios instancijos teismas įpareigojo pareiškėją ištaisyti prašymo trūkumus: 1) nurodyti tikslų atsakovo adresą – gatvės pavadinimo ir namo numerį arba pateikti teismui įrodymus, jog jo nurodomame kaime nėra gatvių ir / ar gyvenamojo namo numerių (duomenis iš adresų registro, seniūno pažymą ar kt.); 2) pateikti duomenis, kad gyvenamosios patalpos, kuriose ginčo laikotarpiu gyveno atsakovas, nustatyta tvarka nėra įregistruotos Nekilnojamojo turto registre arba nebaigta jų statyba.

Pareiškėjas prašyme nurodė, kad atsakovas (fizinis asmuo) yra deklaravęs gyvenamąją vietą Radviliškio rajono savivaldybės teritorijoje (tikslus adresas nenurodytas). Prie prašymo pareiškėjas pridėjo VĮ Registro centro Gyventojų registro išrašą, kuris patvirtina faktą, jog atsakovas deklaravo gyvenamąją vietą Radviliškio r. sav. Pareiškėjas papildomai pažymėjo, kad jis neturi galimybės nustatyti tikslaus atsakovo adreso, ir prašė teismo, nepavykus įteikti atsakovui procesinių dokumentų, teikti juos viešojo paskelbimo būdu. Pareiškėjas taip pat prie

pateiktų rašytinių paaiškinimų pridėjo Radviliškio rajono savivaldybės administracijos miesto seniūnijos raštą, kuris patvirtino, jog atsakovas nėra nusistatęs tikslaus adreso.

Teisėjų kolegija, įvertinusi tai, kas išdėstyta, priėjo prie išvados, kad pareiškėjas ėmėsi jam prieinamų priemonių nustatyti ir nurodyti teismui atsakovo gyvenamosios vietos adresą. Be to, ABTĮ 72 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta, kad jeigu adresato gyvenamoji ir darbo vietos nežinomos, teismas gali šaukimus ir pranešimus įteikti paskelbdamas apie paskirtos bylos nagrinėjimo laiką ir vietą specialiaame interneto tinklalapyje ne vėliau kaip likus dešimčiai darbo dienų iki bylos nagrinėjimo dienos. Taigi ABTĮ imperatyviai nenustato, kad teismo šaukimas asmeniui būtų įteiktas tik jo gyvenamosios vietos adresu.

Teisėjų kolegija atkreipė dėmesį į tai, kad administracinės bylos iškėlimo stadijoje pirmosios instancijos teismui buvo pateikta minimaliai būtina informacija, leidžianti preliminariai nustatyti ginčo dalyką ir pagrindą bei kitas aplinkybes, kurios yra reikšmingos sprendžiant prašymo priėmimo klausimą. Priešingai suformuotos teismų praktikos nuostatomis, šiuo atveju pirmosios instancijos teismas skundo priėmimo stadijoje vertino įrodymų pakankamumą.

Teisėjų kolegija nepritarė pirmosios instancijos teismo pozicijai pareiškėjo prašymą laikyti nepaduotu jam nenurodžius tikslaus atsakovo gyvenamosios vietos adreso ir nepateikus duomenų, kad gyvenamosios patalpos, kuriose ginčo laikotarpiu gyveno atsakovas, nustatyta tvarka nėra įregistruotos Nekilnojamojo turto registre arba nebaigta jų statyba. Teisėjų kolegija vertino, kad teismas netinkamai taikė skundo priėmimą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas bei nepagrįstai suvaržė pareiškėjo teisę į teisminę gynybą.

Pirmosios instancijos teismo nutartis panaikinta, o prašymo priėmimo klausimas perduotas pirmosios instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

2021 m. lapkričio 3 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-683-756/2021

Teismo proceso Nr. 3-64-3-01750-2021-4

Procesinio sprendimo kategorija 43.3.1

[Prieiga internete](#)

57. Bylos nagrinėjimo išlaidos

57.3. Atstovavimo išlaidos ir jų paskirstymas

Dėl bylinėjimosi išlaidų sumažinus paskirtą sankciją priteisimo

Pareiškėjas UAB „Kauno vandenys“ kreipėsi į teismą su skundu, kuriame prašė pakeisti atsakovo Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos sprendimo „Dėl patikrinimo akto tvirtinimo“ dalį, kuria UAB „Kauno vandenys“ nustatytas mokėtinas 1 503 214 Eur mokestis už aplinkos teršimą padidintu tarifu už su ūkio, buities, gamybinėmis nuotekomis bei su lietaus nuotekomis į aplinką išleistus teršalus, ir paskirti mažesnę, nei numatyta įstatyme ekonominę sankciją – 3 020 Eur, priteisti bylinėjimosi išlaidas.

Pirmosios instancijos teismas skundą tenkino iš dalies: pakeitė ginčo sprendimo dalį, kuria pareiškėjui apskaičiuotas mokestis padidintu tarifu – 1 503 214 Eur, ir mokestį sumažino iki 831 757 Eur. Pareiškėjo prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo netenkino.

Apeliaciniame skunde pareiškėjas prašė panaikinti pirmosios instancijos teismo sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjo skundą tenkinti bei priteisti pareiškėjo naudai jo patirtas bylinėjimosi išlaidas iš atsakovo.

LVAT apeliacinį skundą tenkino iš dalies.

Dėl bylos nagrinėjimo išlaidų teisėjų kolegija pažymėjo, kad nors pirmosios instancijos teismas iš dalies tenkino pareiškėjo reikalavimą, visgi atmetė jo prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo, atsižvelgęs į tai, kad ginčas tarp pareiškėjo ir atsakovo kilo dėl ginčo laikotarpiu bendrovės netinkamo į aplinką išleistų teršalų kiekio deklaravimo, už kurį mokestis padidintu tarifu atsakovo apskaičiuotas nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų pagal jam suteiktą kompetenciją. Tai yra iš esmės Vilniaus apygardos administracinis teismas vertino, kad bylinėjimosi išlaidų susidarymą sąlygojo paties pareiškėjo veiksmai, todėl bylinėjimosi išlaidos pareiškėjui nepriteistinos. Atsakovas taip pat akcentavo, kad teisės aktai nenumato, jog jis (atsakovas) galėtų skirti mažesnę sankciją nei nustatyta įstatyme.

Teisėjų kolegija konstatavo, kad nesant specialių proceso įstatymo nuostatų, kuomet teismas sumažina arba panaikina už įstatymo pažeidimus skirtą sankciją (taikytą poveikio priemonę), bylinėjimosi išlaidų priteisimo klausimą reglamentuojančios ABTĮ nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos taip, kad, be kita ko, atitiktų

oficialią konstitucinę doktriną dėl asmens teisės ginti savo teises teisme įgyvendinimo realumo ir veiksmingumo (žr. Konstitucinio Teismo 2021 m. kovo 19 d. nutarimą).

Pasak LVAT, asmens (pareiškėjo) teisės nebus užtikrintos, jei administracinis teismas atsisakytu atlyginti jo (asmens) patirtas bylinėjimosi išlaidas vien dėl to, kad viešojo administravimo subjektas neturi įgaliojimų mažinti (netaikyti) įstatyme numatytos sankcijos, kai šis teismas tokią sankciją pripažįsta nepagrįsta (neproporcinga) ir dėl to ją sušvelnina arba panaikina.

Neginčytina, jog Mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme eksplicitiškai nėra nuostatų, kurios numatytų mažesnės nei įstatyme nustatytos ginčo sankcijos skyrimą, tačiau ginčo sprendimo priėmimo metu galiojusio Viešojo administravimo įstatymo 36⁸ straipsnio 1 dalyje (2014 m. lapkričio 11 d. įstatymo Nr. XII-1317 redakcija) buvo nustatyta, kad „poveikio priemonės ūkio subjektui skiriamos atsižvelgiant į pažeidimo pobūdį, padarytos žalos dydį, mastą ir kitas įstatymuose numatytas aplinkybes“. Ir nors ši nuostata netaikoma mokesčių administratoriui, ji (nuostata), kaip nurodyta to paties straipsnio 7 dalyje (2019 m. gegužės 16 įstatymo Nr. XIII-2122 redakcija), šiam subjektui yra rekomendacinė. Kitaip tariant, nagrinėtu atveju įstatymas numatė atsakovo teisę vertinti taikomą ginčo poveikio priemonę minėtais aspektais.

Šiomis aplinkybėmis, vadovaudamasi teisingumo ir protingumo kriterijais bei įvertinusi pareiškėjo tenkintų reikalavimų apimtį, taip pat atsižvelgdama į Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio, patvirtintų teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu, 2, 5, 8.1, 8.9, 8.16 ir 8.18 papunkčius, teisėjų kolegija sprendė, jog nagrinėtu atveju pareiškėjui iš atsakovo bylinėjimosi išlaidos priteistinos.

2021 m. lapkričio 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-2019-602/2021

Teisminio proceso Nr. 3-61-3-01400-2020-2

Procesinio sprendimo kategorijos: 1.4.3; 1.4.4; 12.19; 57.3

[Prieiga internete](#)